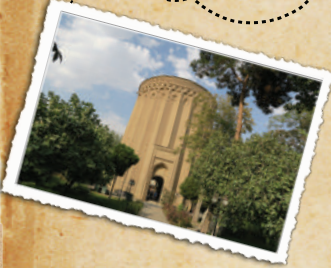

İRAN, MALEZYA VE SİNGAPUR'DAN GEZİ NOTLARI

Yayına Hazırlayan: İsmail Kahraman

**İRAN, MALEZYA VE
SİNGAPUR'DAN
GEZİ NOTLARI**

İRAN, MALEZYA VE SİNGAPUR'DAN GEZİ NOTLARI

Derleyen:
İsmail Kahraman

Grafik Tasarım:
Safiye Elif Ergin

İlim Kùltür Tarih ve Teknoloji Araştırmaları Kùtùphanesi (İKTAV)

www.belgeselyayincilik.com
www.gebzegazetesi.com
www.devrialem.tv
www.agrt.net
belgeselyayincilik@gmail.com

Sultan Orhan Mh. 1113 Sk. No: 15 Gebze / KOCAELİ

İRAN, MALEZYA VE SİNGAPUR GEZİ NOTLARI

İsmail Kahraman
(Araştırmacı gazeteci ve
Devr-i Âlem Belgesel yapımcısı)

Pasifik ve Güneydoğu Asya'da İslam Medeniyeti ve Osmanlı izleri ile ilgili Devr-i Âlem Belgesel TV program ekibi olarak yerinde araştırma yaptık. Dünyanın en önemli ticaret merkezi olan İran üzerinden Malezya ve Singapur'un İslam Medeniyeti'ndeki yeri ve Osmanlı döneminde Malezya ve Singapur, Osmanlı'nın ilk Başkonsolosu Ataullah Efendi'nin hayatı ve hizmetleri, gezginler gözü ile Malezya ve Singapur. Abdül Hamid Han tarafından Japonya'ya gönderilen Ertuğrul Firkateyni'nin Singapur limanındaki faaliyetleri ve bugünkü Malezya ve Singapur. Devr-i Âlem Belgesel TV program ekibinin kalem, kamera ve fotoğrafları ile İran'ın Rey şehri, Malezya, Malaka Boğazı ve Singapur'a Kültür yolculuğu.

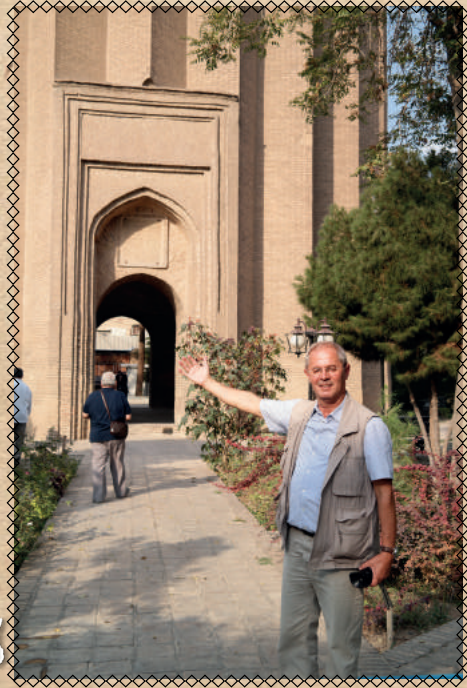
İran'ın Rey Şehrinden Gezi Notları

Tarihler 6 Eylül 2015, saat 10.30, Yer; İstanbul Atatürk Havalimanı. Mahan Hava Yolları uçağı ile İran üzerinden Malezya'ya gitmek üzere İstanbul'dan yola çıkıyorum. 3,5 saat süren uçak yolculuğuyla Tahran'a indik. Malezya'ya gitmeden önce Tahran'ı gezmek istiyoruz. Pasaport işlemlerinden sonra İran'daki ilk durağımız tarihi Rey şehri. İpek Yolu güzergahında olan Rey şehri Tahran'a çok yakın mesafede. Tuğrul Bey Rey'i Selçuklu'ya başkent yapmıştı. Harun Reşid'in de doğduğu yer aynı zamanda. Kısa bir yolculuktan sonra Rey şehrine geliyoruz.

Yeşillikler içinde parkı andıran bahçedeki Tuğrul Bey kulesi adeta bir Selçuklu abidesi gibi duruyor. Rehber kule ilgili ayrıntılı bilgiler veriyor. Kubbesi açık olan kule silindir ve köşeleriyle güneş saati görevi de görüyor. Akustik bir ses düzenine sahip kule bir anlamda Tuğrul Bey'in de anıt mezarı gibi. Rehber Tuğrul Bey'in mezarının nerede olduğunu soruyoruz o da kulenin duvarında olabileceğini söylüyor Ruhuna Fatiha okuyup buradan kulenin yakınındaki tarihi türbeyi ziyaret edeceğiz. Tarihi türbe İran tarihi için çok önemli iki minareli kapısı ve mezarlık üzerinde basılarak geçilen türbe mimarisi ile insana farklı duygular yaşıyor. İlk kez burada mezarlar üzerine basılarak türbe ziyaret edildiğine şahit oluyoruz sebebini sorunca mezarlar Müslümanlarca çiğnenirse ölüye sevap yazılır, Kafirler çiğnerse günah olduğunu söyleyen türbedeki Molla. Kapı girişindeki üzeri yazılı mezar taşları bir görevli tarafından sürekli sulanıyor.

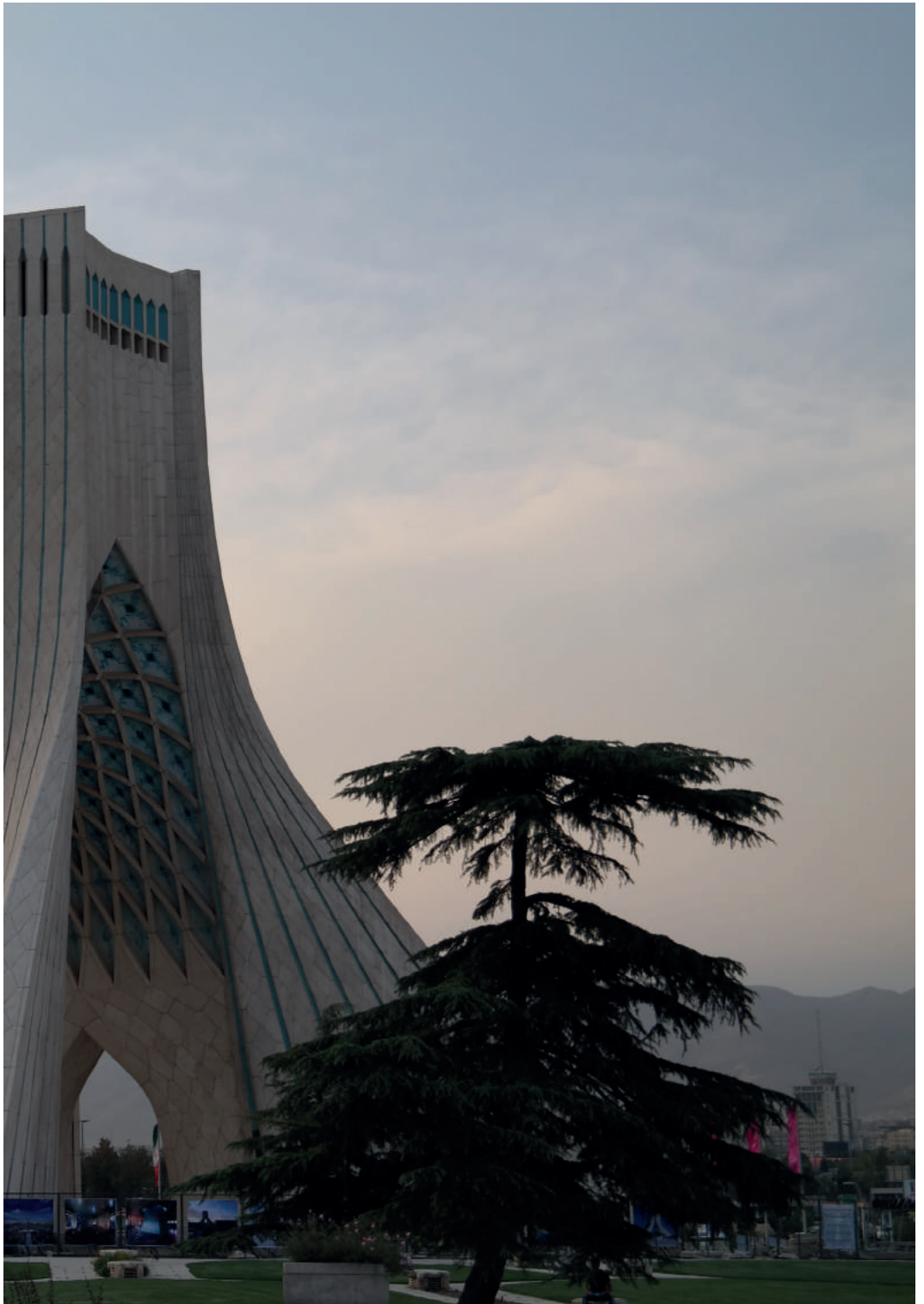
Selçuklu Başkenti Rey'de Devr-i Alem

Burcu Tuğrul olarak bilinen Tuğrul Bey'in kalesini ziyaret ediyoruz. Bize Burcu Tuğrul'da İran-Irak savaşında yaralanmış bir gazi rehberlik yapıyor. Yüksek duvarlarla çevrili Tuğrul kulesinin içine giriyoruz.

İran Belgesellerini bu
karekodları okutup
Youtube kanalımızdan
izleyebilirsiniz:

Rey Şehri'nin Tarihi Geçmişi

Rey şehrinin tarihimizdeki yeri önemli. 624 yılında İslam Medeniyeti buraya gelmişti Bağdat'tan sonra Rey şehri İslam Medeniyeti'nin bir diğer kültür merkezi şehri olarak anılmakta. Gazneliler 1029'da burayı fethetmişler. Dandanakan savaşından sonra Selçuklular bölgeye hâkim olup 1042

senesinde Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey, Rey'i başkent yapar. Çağrı Bey de 1063 senesinde Rey'de Selçuklu Sultanı olur. Rey, 1194'te Harzemşah'lar devletine başkentlik yapmıştır. Başta Fahrettin Razi olmak üzere birçok ilim adamı yetişmiştir. 1384 senesinde Timur hanedanlığına giren Rey 1034 senesinden beri Türkmen'lerin hüküm sürdüğü bölge olarak biliniyor. Meşhur Haşhaşi lideri Hasan Sabbah da Rey şehrinde doğmuştu. Rey'deki Şafi Hanefi ve Şii mezhep mensupları arasında tartışmalar yaşanmış savaşlar olmuştu. Rey anlatılmakla bitmez ama biz o muhteşem Rey şehrinde izler arıyoruz ama sadece bir Tuğrul Bey'in anıt mezarı diyeceğimiz kuleyi buluyoruz. Birkaç da tarihi bina artık her şey mazide kalmış, Rey şehri tamamen gerilemiş ihtişamlı geçmişinden eser ve iz kalmamış.

İRAN'IN BAŞKENTİ TAHRAN'DAYIZ

İran'ın başkenti Tahran'da kısa bir tur atıyoruz. Gerçekten Tahran kalabalık bir şehir. İlk kez Kacar Türk hanedanlığına başkentlik yapmıştı. Özellikle Şah Pehlevi Ailesi'nden sonra Tahran gelişip, büyüdü. Bugün dünyanın metropol şehirlerinden bir tanesi. Devasa binalar, geniş caddeler Tahran'ın Alamet-i farikası olan 400 metre yükseklikteki Tahran kulesi, dünyanın dördüncü en yüksek kulesi olarak literatürlerde yerini almakta. Ancak beni Tahran'da en çok etkileyen Azatlık, yani Hürriyet Meydanı'ndaki o meşhur Tahran'ın simgesi olan anıt. Otobüsümüz güneş batmak üzereyken anıtın bulunduğu alanda duruyor. Devr-i Âlem olarak biz kameralarımızı çalıştırıp bu anıtın belgesel görüntülerini çekerken güneşin o muhteşem grup vakti bize göz ve gönül ziyafeti sunuyordu. Yoğun trafik ve sıkıntılı bir ortamda kendimizi İran yemeklerinin muhteşem yemekleri ile baş başa kalacağımız tarihi bir restoranında buluyoruz. Restoran girişinde özel kıyafetler giyinmiş, tütsüleri ile nazara karşı önlem alan bir görevli karşılayarak lokantaya iniyoruz. Lokantanın girişindeki büyük semaver dikkatimizi çekiyor. Kebap ağırlıklı yemeklerimizi yerken, Azeri ağırlıklı türkülerle bizleri İran Azerbaycan'ına gidiyoruz. Zaman zaman Türkçe popüler türkü ve şarkılar eşliğinde Malezya'ya gitmek üzere Tahran Havaalanı'ndan yola çıkıyoruz.

Resmi Adı: Malezya

Başkent: Kuala Lumpur

Nüfus: 32 Milyon

Yüzölçümü: 330.803 km2

Etnik Yapı: % 55'i Malay, % 25'i Çinli, % 10'u Hint ve geriye kalan % 10'luk kesimse diğer etnik kökene sahiptir.

Resmi Dili: Malayca, İngilizce ve Arapça da geçerli dillerdir.

Para Birimi: Ringgit (MYR)

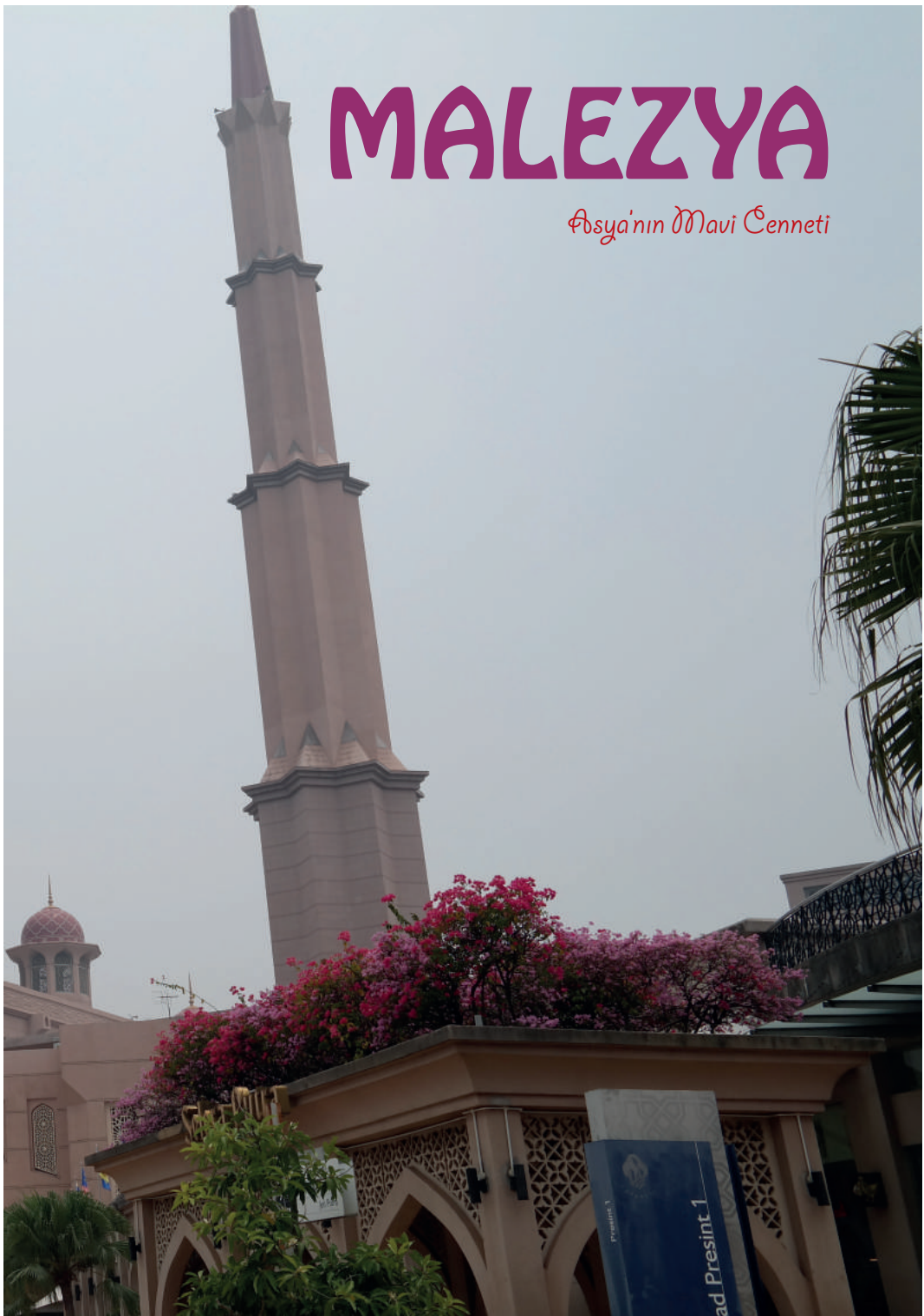
Kaynak: Wikipedia

Malezya Belgesellerini
bu karekodları okutup
Youtube kanalımızdan
izleyebilirsiniz:

MALEZYA

Asya'nın Mavi Cenneti

İRAN'DAN MALEZYA'YA 8 SAATLİK UÇUŞ

İran'ın başkenti Tahran'da iki havalimanı var. İmam Humeyni, diğeri de Mahabat Havalimanı. İmam Humeyni Havalimanı'ndan Mahan Hava Yolları'na ait uçakla yola çıkıyoruz. 8 bin kilometreden fazla yolculuğumuz başlıyor. Türkiye ile İran arasında 1.5 saat Türkiye ile Malezya ar-

asında 5 saatlik zaman farkı var. Bu ülkeler zaman farkı olarak Türkiye'den ilerde. Yaklaşık 8 saat direkt uçuş yapacağız. Uçağın penceresinden Tahran'ın gece manzarasını seyir ederken uçağımız Uzak doğu Asya'ya gitmek üzere havalanıyor. Tahran'ın ışıklar içindeki muhteşem gece manzarasını seyrederek İran'ın başkenti Tahran'a veda ediyoruz. Dünya ile irtibatımız kesiliyor. Uçağımız zaman zaman türbülansa giriyor. Uçağımız türbülansa girdiğinde havada olduğumuzu anlıyoruz.

Uzun uçuşlar gerçekten çok zor. Bu tür uçuşlar için önceden hazırlıklarımızı yapıyoruz. Malezya ve Singapur ile ilgili çeşitli kaynaklardan derlediğimiz bilgi ve belgeleri gözden geçiriyoruz.

Malezya Türkiye Kamuoyu tarafından fazla bilinmeyen bir lke. Aslında sadece Malezya değil Uzak doğu – Güney Asya bölgesi Türkiye’de yeteri kadar tanınmıyor. Bu lkeler arasında en fazla bilinen iki ülke var Singapur ve Tayland. Aslında Malezya ve Endonezya gerek nüfus yoğunluğu ve gerekse tarihi geçmişi ile bizim kültür ve medeniyet coğrafyamız içinde önemli yer tutmakta.

300 MİLYON MÜSLÜMAN YAŞIYOR

Malezya, Endonezya, Tayland, Kamboçya, Myanmar, Burma, Laos, Filipinler, Singapur ve Brunei gibi Güneydoğu Asya bölgesindeki 10 ülkede toplam 500 milyon insan yaşıyor. Bu ülkeler arasında ekonomik ve ticari iş birliği de kurulmuş. Özellikle bu 10 ülke içinde Malezya ve Endonezya'nın çok ayrı bir yeri var. 30 milyona yakın Malezya nüfusunun yarıdan fazlası Müslüman. 250 milyon civarında nüfusa sahip, Endonezya'da 220 milyon Müslüman yaşıyor. Malezya'da Malaka Boğazı ve Endonezya'da Banda Açe Sultanlığı'nın kültür ve medeniyet tarihimize çok ayrı bir yeri ve önemi var. Bölge ile ilgili bilgi ve belgeleri okurken bir tarafından da uçağın penceresinden dışarıyı seyrederim.

Uçağa Tahran'dan akşam binmiştik. Saatlerdir yoldayız ayrıca zaman farkından dolayı çok az bir gece yaşayacağız. Yavaş yavaş sabah olmak üzere gün ağırlıyor. Güneşin doğuşu ve tanyerindeki muhteşem manzaranın belgeselini çekerken bütün yorgunluğum gidiyor. Önce tan yerinde hafif aydınlık ardından kızılılık ve güneşin etrafı aydınlatması. 12 bin metre yükseklikten güneşin doğuşunu izlemek insana tarifi imkansız duygular yaşıyor. Kameramla 12 bin metre yükseklikten güneşin doğuşunu belgeselleştirip bir taraftan Malezya ile ilgili notları okuyorum. Malezya tarihi gerçekten İslam medeniyeti ve insanlık tarihi açısından önemli. Şimdi çeşitli kaynaklardan derlediğim bilgi notunu birlikte okuyalım.

Malezya Tarihinden Kısa Notlar

Asya coğrafyasının bitiş noktası Anadolu ve İstanbul Boğazı'ndan Asya'nın en uzak noktası Uzak doğu Asya'ya giderken insan bir kez daha Asya kıtasının ne kadar büyük olduğunu bir kez daha anlıyor.

(Malay-Asia) anlamındaki MALEZYA Güney Doğu Asya'da yer alan, doğu ve batı olarak iki kara parçasına ay-

rılmış, 13 eyaletten oluşan, "seçmece krallıkla" yönetilen federe bir devlettir. Malezya 18.000'den fazla ada devletinin birleşmesiyle oluşmuştur

Güneydoğu Asya ülkelerinden biri olan Malezya, kuzeyden Tayland, Güney Çin Denizi ve Brunei, doğudan Selebes Denizi, güneyden Endonezya, Singapur ve Malakka Boğazı, batıdan Hint Okyanusu'yla bitişik olan Andaman Denizi'yle çevrilidir. Akarsu bakımından oldukça zengindir. En önemli nehirleri Rejang, Kelantan, Sai, Perak ve Rompin nehirleridir. Malezya toprakları iki büyük kara parçasıyla bunların arasındaki Güney Çin Denizi içinde yer alan adalardan meydana gelir. İki büyük kara parçası Batı Malezya ve Doğu Malezya'dır. Batı Malezya bir yarımada şeklindedir ve ince bir kara bağlantısıyla şimdiki adı Tayland olan Siyam'a bağlıdır. Doğu Malezya, büyük bir kısmı Endonezya hakimiyetinde olan Borneo adasının içindedir. Malezya topraklarının % 30'u tarım alanı, % 61'i ormandır. 28 milyon nüfusa sahip Malezya'da halkın %55'i Malay, %25'i Çinli, %10'u Hint ve geriye kalan %10'luk kesimse diğer etnik kökene sahiptir. Bunların 5.44 milyonu Doğu Malezya ve 21.2 milyonu Batı Malezya'da yaşamaktadır. Resmi dil Malayca olmasına rağmen halkın hemen hemen hepsi kusursuz İngilizce konuşabilmekte, bunun yanı sıra Arapçada geçerli diller arasında da yer almaktadır (Kaynak: Wikipedia Özgür Ansiklopedisi)

UÇAĞIMIZ MALEZYA SEMALARIN' DA

Ansiklopedik bilgilerden sonra dünya tarihi açısından ne kadar önemli bir yere gittiğimizi daha iyi anlıyorum. Malezya ve Uzak Doğu Güney Asya ile ilgili maalesef Türkiye kamuoyu duyarsız ve ilgisiz. Keşke Malezya ve Endonezya'nın kültür ve medeniyet tarihimizdeki önemini anlatan haber ve TV programlarına medyamız önem verseler. 250 bin müslüman'ın yaşadığı Endonezya ve Malezya'ya Tayland kadar önem verilmemesi Türk medyasının büyük bir kaybı, bu düşünceler içinde uçağın penceresinden bulut kümelerini seyrederken bu coğrafyanın ihtişamlı tarihi geçmişini düşünüyorum.

Bembeyaz pamuk yığını andıran bulutlu ve sisli bir havada pilotun anonsu ile kendime geliyorum. Farsça, Malayca ve İngilizce yapılan anonslardan sonra Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur Havalimanı'na uçağımız iniş için alçalmaya başlıyor. Havalimanı oldukça geniş. Limanın içerisinde şoförsüz raylı sistem otobüsleri çalışıyor. Biz de bu araca binerek pasaport işlemlerimizi yaptırmak üzere polis kontrol alanına geliyoruz. Pasaport işlemlerinin ardından Kuala Lumpur Havalimanı'ndan çıkarak kendimizi sıcaklığın, rutubetin, sisin, özetle ekvator ve pasifik coğrafyasının o müthiş iklimine kendimizi teslim ediyoruz. Güneş bulutların arkasında gözüküyor ama sıcaklık adeta beynimizi kavuruyor. Kendimizi bir fırında hissediyoruz. Nefes almakta zorlanıyoruz. Valizlerimizi otobüse yerleştirirken buram buram terliyoruz. Bu durumu kelimelerle anlatmak mümkün değil, yaşamak gerekiyor. Otobüsün soğuk ve klimalı havası bizlerin imdadına yetişiyor. Dışarda hava sıcaklığı 30 derece otobüste 16 derece bu durum bizim için gezi boyunca büyük sorun oluyor.

MALEZYA'DA İSLAM MEDENİYETİ

Klimalı özel bir otobüs ile Malezya Devleti'nin idare merkezi olan adını Malezya'nın bağımsızlığını kazandıran Sultan Abdurrahim Putraja'dan alan Putraja şehrine doğru yola çıkıyoruz.

Adeta yemyeşil orman denizi içerisinde muhteşem mimariye sahip gökdelen ve plazalar arasında yol alırken, elimdeki notlardan Malezya'nın İslam medeniyeti ile 13. Yüzyılda Hindistan'daki Türk Hanedanlıklar döneminde Horasan ereni derviş ve alperenler tarafından İslâmiyetin bu coğrafyaya getirildiğini öğreniyoruz. Arap tüccarlar Malezya'nın kültür başkenti olan Malakka Limanı'na ticaret malı getirdikleri esnada İslam medeniyetinin bu coğrafyaya tümüyle yayıldığını tespit ediyoruz.

İslamiyet bu coğrafyada hızlı bir şekilde yayılıyor. Çünkü Malay milleti çok sakin ve sabırlı bir millet güler yüzlü ve sinirlenmeyen bu milletin fıtratına İslamiyet daha çok uyduğu için Hinduizm'den

çok İslâmiyet yayılmış. Malezya'da kaldığım süre içinde Malaylar'ın ne kadar samimi ve sabırlı bir millet olduğunu İslâmiyete ne kadar bağlı bir topluluk olduğunu daha iyi anladım. Malezya İslâmiyete büyük önem veriyor. Otobüsümüz Putraja'ya doğru giderken elimdeki kaynaklardan tespit ettiğim bazı bilgileri sizlerle paylaşıyorum. Birlikte okuyalım...

MALEZYA'DA DİNİ HAYATIN ÖNEMİ

Malezya devletinin resmi dini İslam'dır ve Müslüman olan halkın çoğu Malay kökene sahip, az bir kısmı ise Hint'tir. Budizm, Çinli halk tarafından benimsenen din iken Hindu dini de Müslüman olmayan Hint'lerin in-

ancıdır. Hristiyanlık da yaygın olan dinler arasındadır. Malezya federal anayasal monarşiye dayalı parlamenter demokrasi sistemiyle yönetilmektedir. 11'i Batı Malezya, 2'si Doğu Malezya'da olmak üzere toplam 13 eyaleti vardır (Johor, Kedah, Kelantan, Labuan, Malakka, Negeri Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Pulau Pinang, Sabah, Sarawak, Selangor, Terengganu, Persekutuan) bu eyaletlerden 9'u Sultanlar, 4'ü valiler tarafından yönetilir ve her 5 yılda bir dönüşümlü olarak 9 eyaletin sultanından biri Kral olarak seçilir. Devlet başkanı, kraldır. Her eyaletin kendi anayasası, kendi meclisi ve senatosu vardır. Meclisi oluşturan üyeler halk tarafından seçim yoluyla belirlenir. Senatoyu ise sultanlar belirler. Bunların dışında ülkede 3 federal bölge vardır ve bu bölgelerin anayasası eyalet yasalarının üstündedir. Federal bölgeleri yöneten ise Kraldır.

Malezya'nın siyasi partileri sultanlardan daha çok önem arz ediyor her ne kadar devlet başkanı Kral olsa da. En önemli siyasi parti, Malezya'nın bağımsızlığından bile önce kurulan, halkın geneline hitap edip desteğini alan, İslamiyet'in önemini vurgulayan fakat yine de batı etkisinden kurtulamayan United Malay National Organization (UMNO)'dır. Muhalefette ise, 1980 yılında kurulan, İslam'ı siyasetin dar bir çerçevesine sığdırılamayacağını tüm hayata homojen bir şekilde yayılması gerektiğini savunan, kamusal ve toplumsal her alanda İslamileştirme çalışmaları başlatan ve azımsanamayacak kadar çok destekçisi olan parti Malezya İslam Partisi (PAS)'dır. Bu partinin galip geldiği eyaletler ise Şeriat yasalarıyla yönetilir.

(Kaynak: Wikipedia Özgür Ansiklopedi)

MALEZYA'NIN İDARE MERKEZİ PUTRAJAYA'DAYIZ

Malezya'da ilk durağımız Putrajaya kenti oluyor. Malezya Devleti bu kentten idare ediliyor. Ülkede Malaylar ağırlıklı olmasına rağmen Hintli'ler ve Çinli'ler çok önemli konuma sahipler. Ticaret tümü ile Çinli'lerin elinde Malezya'nın çok farklı bir devlet yönetimi var. 14 farklı sultanlık olan Malezya, parlamenter demokrasi ile Başbakan tarafından yönetiliyor. Ancak bu sultanlıkların tümünün temsil edildiği büyük krallık ve büyük sultanlık sarayı da Putrajaya'da. Sarayın önünde belgesel çekimleri ile Malezya'daki gezimiz başlıyor. Her sultanlığın ayrı bayrakları var bayraklar da ay yıldız yer alıyor. Yeşil sarayın önündeki havuzlu alanda tüm sultanlıkların bayrakları dalgalanıyor. Malezya devletini kendi bayrağı ve bir de krallığın bayrağı bulunuyor. Tam bir Bayrak geçidi yaşanıyor. Aslında Malezya'da kaldığımız süre içinde her yerin bayraklarla donatıldığına şahit oldum. Nereye baksak Malezya bayrağı bulunuyor bu kadar çok bayrağın bulunduğu bir başka ülkede görmedim. Malezya'ya bir anlamda bayraklar ülkesi de diyebiliriz.

Putra Mescidi

ABD’NİN BEYAZ SARAYINA KARŞI YEŞİL SARAY

Devlet başkanlığı Sarayı

Malezya Devlet başkanlığı Sarayı yeşil kubbesi ile muhteşem. Sarayın tam karşısında Malay bir hanımefendi tarafından mimarisi çizilen renkli desenleri ile göz ve gönöl okşayan tek minareli cami muhteşem görüntüsüyle adeta İslam medeniyetinin Malezya’daki geçmişini yansıtıyor. Cami gerek farklı mimarisi ve gerekse iç süslemeleri insanı büyölüyor. Mimar hanım camiye babasının adını vermiş. Hemen belirtelim Malezya’da camileri devlet yapıyor. Cami adına kimse yardım toplayamıyor. Malezya Devleti camilere çok büyük önem veriyor. Çok önemli ve büyük camiler var. Cami girişlerinde insanların bağışlarını yapabileceğı görevlilerin olduğı büyük kasalar var. Cami girişinde beni en çok su sebilleri etkiledi. Malezya gibi sıcaklığın yoğun olduğı bir ülkede su çok önemli. İnsanlar bardaklarla sularını içiyor, eğer kapalı su içecekler ise cüzi bir ücretle camiye yardım yapmak suretiyle kapalı sulardan alabiliyorlar. Caminin farklı yerlerinden belgesel görüntülerini çekiyoruz.

MALEZYA'NIN EN BÜYÜK YAPAY GÖLÜNDE BELGESEL ÇEKMEK

Malezya’da su çok önemli. Malezya’nın idare merkezi Putrajaya Malezya devleti tarafından gelecekte 500 bin kişinin yaşayacağı bir kent olarak tasarlanmış. Ancak şuanda 130 bin kişi yaşıyor. Çok büyük bir yapay göl oluşturulmuş. Göl üzerinde tekne turu ile gezeceğiz. Rehber ücretlerimizi ödeyerek tekne turu ile Putrajaya kentini tekne turu ile gezmeye başlıyoruz. Muhteşem bir ortam, Devlet binaları, Kültür Merkezleri, birbirinden farklı mimariye sahip çok sayıda köprü, bahçe içerisindeki evler deyim yerindeyse muhteşem bir şehir tasarımı ve kent ortaya konmuş.

Tekne turunda İngilizce bilgiler veriliyor. Kameramızla bizde o muhteşem manzaraların görüntülerini çekiyoruz. Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nın ismi Yeşil Saray olarak geçiyor. Rehberimiz takılıyor. Amerika’nın beyaz sarayı var. Bizim yeşil sarayımız daha güzel diyor. Tekne turunda çok güzel görüntüler çekiyoruz. Ardından hem yorgunluğumuzu atmak hemde Uzakdoğu Pasifik ve Ekvator iklimine kendimizi yavaş yavaş alıştırmak için Yeşil Saray’ın yanındaki Malezya yemekleri ile özgü güzel bir restoranda 8 saatlik uçak yolculuğunun yorgunluğunu atıp, hemde pasifik iklimine ayak uyduruyoruz.

MALAYLAR TARİH VE KÜLTÜRLERİNE ÖNEM VERİYOR

Malaylar tarih ve kültürlerine büyük önem veriyor Malezyada kaldığımız süre içinde bunu yakından görüp şahit oluyoruz. Putrujaya'dan Başkanet Kuala Lumpura dönerken Malezya tarihi ile ilgili bilgilere gözden geçirmeye devam ediyoruz. Tarihi belgeler İslamiyetin çok kısa zamanda tüm Pasifik ve Uzak-doğu Asya bölgesine Endonezya'nın Açe ve Malezya'nın Malaka kentinden yayıldığını

gösteriyor. Malaka dünya ticareti açısından çok önemlidir. 1511 yılında Malezya ve Malaka için yeni bir dönemdir. Sömürgeci Avrupa ülkeleri bölgeyi sömürmek üzere kuşatmaya başlamışlardır. İlk kez Portekizliler Malaka'ya saldırmışlar, ardından Hollandalılar ve sonrada İngilizler bölgeyi adeta kasıp kavururcasına sömürgeleştirerek, işgal etmişler ve ekonomik ve insanı değerlerini tümüyle yok etmişler.

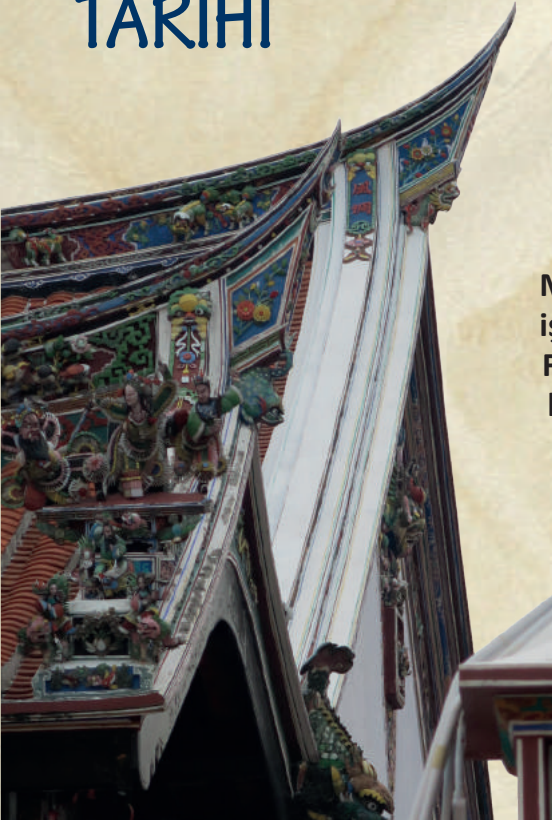
Gençleri ve kadınlarını köle olarak Çinlilere satmışlar ve Avrupa'ya köle olarak götürmüşler. Sömürüden sonra bu bölgenin tarihi ve talihi değişir 1511 yılından 1956 yılına kadar sömürü düzeni bölgede hakim olur. Şimdi gelin birlikte Malezya tarihine kısa bir yolculuğa çıkalım...

13. yüzyılla kadar 500 yıl süreyle Malezya, Srivicala Hindu ve Buddha'cı krallığının bir parçası olarak Sumatra'dan yönetildi. Malezya daha sonra Cavalılar ve Malakka'nın Malezyalı hükümdarlarının egemenliği altına girdi. 15. yüzyılda Malakka'da İslamiyet yayıldı ve bütün yarımada'yı kapladı. Portekizliler[1511'de Malakka'yı ele geçirdiler. Ancak Hollandalılar ile Portekizliler arasında sürekli bir mücadele başladı. 1641'de Portekizliler Malakka'dan çekildi. Hollandalılar 1795 yılına kadar buraya egemen oldular. Penang'da 1786'da ve Singapur'da 1824'de yerleşmeye başlayan İngilizler giderek ticari ve siyasi etkinliklerini artırdılar.

MALEZYA TARİHİ

Bu arada çeşitli Malezya devletleri üzerinde hak iddia eden Tayland'la mücadeleler yapıldı. Malakka'yı Hollandalılar 1826'da tekrar işgal ettiler. Ancak 1826'da İngilizler Boğazlar Hükümeti'ni kurdu ve 1914'te son Malezya eyaleti olan Johore İngilizlere boyun eğdi. II. Dünya Savaşı sırasında Malezya, Japonya tarafından işgal edildi. 1948'de Malezya Federasyonu hükümetine karşı gerillalar bir ayaklanma başlattılar. 1956'da yapılan İngiltere-Malezya konferansından sonra 1957'de Malezya'nın İngiliz Milletler Topluluğu içinde kalması şartı ile bağımsızlığı kabul edildi.

Bağımsızlık ve Sonrası Malezya

1961’de Malezya başbakanı Abdurrahman, Güneydoğu Asya’daki İngiliz kolonilerinin bir federasyon halinde birleşmesi fikrini ortaya attı. Bu federasyona Malezya, Singapur, Saravak, Sabah ve Brunei sultanlıkları katılacaktı. Çin, Endonezya ve Filipinler’in federasyon fikrini engellemeye çalışmalarına rağmen, İngiltere, Japonya, Avustralya, Yeni Zellanda ve Amerika Birleşik Devletleri’nin desteği ile 16 Eylül 1963’te yeni federasyon kuruldu. Federal devlete Brunei sultanlığı hariç adı geçen bütün devletler katıldı. Yeni federasyon Malaysia (Büyük Malezya) diye adlandırıldı. Ülke topraklarından büyük çıkarı olan İngiltere, Federasyon’un savunma görevini üstlendi. Fakat Çin ile barış isteyen akımların ülke içinde güçlenmesinin yanı sıra, Endonezya’nın gerillacıları fiilen destekleyen tutumu yüzünden federasyon güçlüklerle karşılaştı. Malaysia Federasyonu kurulurken Malezya federasyonu’nun anayasası bazı değişiklikler ile kabul edilmiştir. Singapur 1965 yılında federasyondan ayrılmıştır. (Kaynak: Wikipedia Özgür Ansiklopedisi)

MALEZYA'NIN BAŞKENTİ KUALA LUMPUR'DAYIZ

Malezya'daki gezimizin ilk gününü başkent Kuala Lumpur' da Royal otelde noktalıyoruz, otele yerleşir yerleşmez müthiş bir yağmur başlıyor, gök gürültüsü şimşek ve bir saat süre müthiş bir muson yağmuru. Sanki gök delindi sağnak halinde sel yağıyor, otelin balkonundan bu muhteşem muson yağmurunu hem seyrediyor hem de kameralarımızla belgeselleştirip tarihe not düşüyoruz. Muson yağmur, gök gürültüsü ve şimşek sesleri bütün yorgunluğumuzu üzerimizden alıyor, gerçekten heyecan verici bir manzara.

Kuala Lumpur ya da kısaca KL. Malezya'nın başkenti ve en kalabalık şehridir. 1857'de Gombak ve Klang nehirlerinin birleştiği yerde kurulmuştur. Kuala Lumpur Ve Putrajaya şehirleri Selangor Sultanlığı içinde adacıklar halinde bağımsız olarak yer alırlar. Malayların dışında yoğun Çinli ve Hint nüfus barındıran Kuala Lumpur'da, Malay, İslam, Hint ve Çin kültürleri bir arada bulunur. Kozmopolit ve hızla yenilenen bir yapıya sahiptir. Dünyanın en yüksek yapılarından olan Petronas İkiz Kuleleri bu kenttedir.

MUSON YAĞMURLARI NEDİR ?

Muson ikliminin görüldüğü yerler olan özellikle Asya kıtasının güneyi, doğusunda görülen şiddetli yağışlara ve sellere neden olan, seller nedeni ile yıkıcı etkisinden dolayı birçok yıkımlara ve ölümlere neden olan yağmur türüdür. Özellikle sellere ve görüldüğü yerlerde büyük yağışlara neden olan muson yağmurları üç aylık yaz döneminde etkilidir.

MALEZYA ORMAN ARAŞTIRMA MERKEZİNDEYİZ

Sabah erken hazırlıklarımızı tamamlayarak Kuala Lumpur gezimize başlıyoruz, ilk durağımız ağaç araştırma enstitüsü ve yağmur ormanları oluyor. Yüzde 60'ı ormana kaplı olmasına rağmen Malezya ormanlara önem veriyor. Eko Turizm Malezya için ciddi gelir kaynağı, geçmişte ormanlara yönelik ciddi tahribat yapılmış ancak devlet ormanları korumak adına önlem alıyor. Yağmur ormanları içindeki Malezya Orman araştırma enstitüsündeyiz, manzara görülmeye değer muhteşem kalem gibi ağaçlar göz ve gönül ziyafeti sunuyor insana. 200 çeşit ağaç türünün bulunduğu ormanda 50 çeşit de canlı yaşıyor. Tam doğal orman alanı içinde kurulmuş orman araştırma enstitüsünde yaşlı bir Malezyalı bize ormanlar ve ağaç çeşitleri hakkında bilgi veriyor. Fidanlar, ağaç türleri ve faydaları, hakkında açıklama yapıyor.

ORMAN ARAşTIRMA MÜZESİNDEYİZ

Malezyadaki gezi boyunca dik-
katimi en çok müzeler in çokluęu
çekiyor. Adeta müzeler geçitti
var, her şey ile ilgili müzeler ku-
rulmuş, orman araştırma müz-
esine gidiyoruz. İlk çağlardan
günümüze ormanla ilgili
ağaçlardan yapılmış eşyalar,
ağaç türleri, Malezya orman-
ların'da yaşayan bitki ve hayvan
çeşitlerinden örnekler, ağaçtan
yapılan sanayi ve endüstriyel
mamüller ve ormanda yetişen şifalı
bitkiler ile ilgili örneklerin sergilendiği
müzeyi bir solukda gezip belgesel çekiyoruz.

YAĞMUR ORMANLARINDA GEZİ

Orman Araştırma Enstitüsünü gezdiren rehberimiz bu kez bizleri yağmur ormanlarına götürüyor. Tatlı bir tesadüf buraya geldiğimiz saatlerden itibaren yağmur yağıyor, Yağmurlu bir havada yağmur ormanları ve özellikle Ekvator bölgesindeki ormanları gezmek oldukça ilgi çekici. Muson yağmurları ile adeta her yer yemyeşil oluyor bitki türleri ise farklı. Kendimizi yağmur ormanları içinde farklı atmosferde buluyoruz rehberimiz ağaç çeşitleri, ormandaki ağaçlardan faydalanılan alanlar, ağaçların yaşları detaylı bilgiler veriyor. Yağmur ormanları gerçekten görülmeye değer insana tarifi imkansız haz ve mutluluk veriyor. Yağmur ormanlarındaki yapay göl ve canlı türleri bizleri şaşırtıyor. 50-60 kilo ağırlığındaki balık ve kaplumbağa çeşitleri de mevcut.

KRALIN SARAYINDAYIZ

Malezya 14 eyalet ve sultanlıktan oluşuyor. Kuala Lumpur'daki kral sarayını ziyarette gidiyoruz, sarayın kapısına kadar gidip sarayın otantik kıyafetleri ile nöbet tutan askerler ve atlı süvariler görülmeye değer, askerlerle hatıra fotoğrafı çektirip saray ve kral hakkında bilgi alıyoruz. Büyük bir saray, ve sultanlıklara ait bayraklar, Malezya'nın genel bayrağı ve Sultanlık bayrağı sarayın önünü süslüyor.

Kuala Lumpur’da şimdiki durağımız Mescid-i Negara olarak adlandırılan Malezya devlet camisini ziyaret ediyoruz, 50 sene önce yapılan camii geniş bir alanı kaplıyor. Muhteşem kubbesi ve minaresi ile göz ve gönül ziyafeti sunuyor havuzlar, geniş park alanı gerçekten görülmeye değer. Camide öğle namazlarımızı eda ediyoruz. En çok ilgimi çeken camiinin Malezya bayrakları ile süslü olması caminin yapılışının ellinci yılı kutlandığı için camii bayraklarla süslenmiş. Kızlı erkekli Malezya okullarında okuyan ilk öğretim öğrencileri camiye ziyaret ediyorlar. Öğrencilerin kıyafeti güzel, farklı renkler ve desen oluşturuyor. Namazdan sonra caminin imamıyla söyleşi yapıyoruz, cami imamı Türkiye’den geldiğimizi öğrenince mutlu oluyor.

KUALA LUMPUR DEVLET CAMİSİNDEYİZ

Caminin hemen karşısında Hicret Tv adıyla dini yayın yapan televizyon kanalı binası var. Sadece İslami yayını yapan ve başbakanlığa bağlı olan Hicret Tv nin binası mimarisi ve gençlere yönelik yayınları ile dikkatimizi çekiyor.

Caminin karşısında İngilizler tarafından yapılan tren istasyonu binası cami mimarisi halinde inşa edilmiş ayrıca istasyon binasında tarihi bir camii de yer alıyor. Yolun sağ ve sol tarafındaki yüzyıllık tarihi istasyon binası gerçekten göz ve gönül ziyafeti sunan tarihi yansıtan muhteşem bir eser, bugün demir yollarının idari merkezi olarak kullanılan tren istasyonun görüntülerini çekip gezimize devam ediyoruz.

KAHRAMANLAR ANITINDAYIZ

Malezya tarihine çok büyük önem veriyor. Malezya tarihinde savaşlar ve zor yıllar da yaşanmış. 1914-1918 I. Dünya harbi, 1938-1945 II. Dünya harbi 1960 Malezya iç savaşlarında bir çok askerini kaybeden Malezya ölen askerleri için muhteşem bir anıt yapmışlar. Anıtın ana girişi kubbe ile kapatılmış kubbenin altından geçirilerek havuzla çevrilmiş asıl anıtın bulunduğu yere geliyoruz. Fıskiyeli havuz anıta farklı bir renk katıyor. Anıta ilgili genel bilgiler ölen askerlerin isim listesi anıtta yer alıyor. Yeşil bir alan ortasındaki anıt Kuala Lumpur'a hakim bir tepeye yapılmış. Anıtın kal-

an kısmında savaşlara katılan ülkelerin askeri armalarıyla süslenmiş.

Bu askeri anıt daha önce-leri anma törenlerinde anıta çelenkler ve çiçekler getirliyordu. Malezya Din İşleri Yüksek Kurulu son yıllarda bunu yasaklayarak çiçek yerine dua edilmesi gerektiğini artık anıta Kur'an'lar okunuyor ve dua ediliyor. Bugüne kadar bir çok anıt gördüm Türkiye'de de anıtlar yapılmış ancak bu kadar ihtişamlı mimarisi güzel en önemlisi gençlere tarih ve kültür bilinci verilen anıtı burada gördüm.

KUALA LUMPUR MÜZESİNDEYİZ

Malezya'daki gezimizin şimdi ki durağı Kuala Lumpur müzesi, müzenin girişinde Malay türküleri ile karşılaşıyoruz. Müzenin içinde Kuala Lumpur'un nasıl kurulduğunu

eski resimler gazete kúpürleri, işgal dönemleri, bağımsızlığı kazandığı yıllar güzel şekilde bilgi ve belgelerle sergilenmiş. Kuala Lumpur çamurlu ırmak yatağı anlamına geliyor. Zaten başkent de iki nehir yatağı arasında çamurlu bir yer. Çamurlu alanlar kanallarla kurutulup şehir oluşturulmuş, Kuala Lumpur'un nasıl oluştuğunu çok rahat görsellerle ortaya konmuş ikinci kat- ta tüm salonu kapsayacak şekilde şehrin maketi yapılmış. İngilizce sinevizyonla detaylı bilgiler veriliyor, başkent in gelecekteki konumu binalar görsel biçimde ziyaretçilere sunuluyor. Müzeyi gezdikten sonra Malezyalıların tarihine ne kadar önem verildiğini görüyoruz.

Başkent Kuala Lumpur tarihi eserlerin korunduğu yerleri geziyoruz, başkent in ilk camisi 1909 yılında yapılmış. Camii "Mescid-i Camii" adıyla Hint mimari tarzıyla ziyaretçileri etkiliyor, Tarihi şehir merkezindeki bu camide ikindi namazlarımızı eda edip belgesel çekiyoruz. Caminin bulunduğu yerin arkasında Endülüs karışımı İslam mimarisi ile yapılan saray yer alıyor. Sultan Abdülsamet binası adıyla İspanyol (Endülüs mimarisinden esinlenen mimar) Moorisa adlı mimar tarafından mimari çizilmiş görülmeye değer bir bina.

KUALA LUMPUR KULESİNDEYİZ

Malezya'daki gezimiz-in şimdiki durağı şehrin sembolü Kuala Lumpur Kulesi olacak. 421 metre yüksekliğindeki kulenin 282. katına çıkıyoruz. Burada şehrin görüntüleri çektikten sonra Kuala Lumpur'un gece manzarası eşliğinde 360 derece dönen kuledeki restorantta akşam yemeğimizi yiyoruz.

Kuala Lumpur'un muhteşem gece manzarası görülmeye değer. Şimdi kısaca Kuala Lumpur hakkında bilgi verelim...

OSMANLI - MALEZYA İLİŞKİLERİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Kuala Lumpur gezimizin yorgunluğunu atmak üzere Malezya'nın sembol yapılarından olan Kuala Lumpur kulesinde akşam yemeği yiyerek günün yorgunluğunu Malezya'nın ihtişamlı manzarasında atacağız gerçekten muhteşem yapı. Aslında akşam yemeği bahane amaç Kuala Lumpur'un gece manzarasını seyrederek belgeseli çekmek. Kulede bizimle birlikte resmi bir Türk heyeti olduğunu öğreniyoruz. İstanbul'da kurulan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ile Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi arasında "Osmanlı Malay İlişkileri Araştırma Enstitüsü " kurulmuş. İki üniversitenin rektörlerinde bulunduğu heyetin de kulede olduğunu öğreniyoruz.

Üniversite rektörlerinden Araştırma Enstitüsü ile ilgili bilgi almak ve söyleşi için isteğimiz olumlu karşılınca burada Türk ve Malezyalı akademisyenlerden Araştırma Enstitüsünü organize edecek profesörlerden tarihi bilgiler alıyoruz. Malezya Uluslararası İslam Üniversitesinin rektörü hanımefendi ile Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi rektörlerinden her iki ülke ve araştırma merkezi çalışmaları ile ilgili bilgiler alarak 285 metre yükseklikte Osmanlı Malay ilişkilerini konuşup bir anlamda tarihe not düşüp zamana noterlik yapıyoruz.

Benim için en anlamlı sürpriz ise Diyanet vakfı tarafından hazırlanan İslam Ansiklopedisinin Malezya maddesini yazan Prof. Dr. İsmail Hakkı Göksoy bey ile burada karşılaşmamız oluyor. Kendisinden Malezya ile ilgili ayrıntılı bilgiler alıp çekimler yapıyoruz.

BAŞBAKAN DAVUTOĞLU MALEZYA İSLAM ÜNİVERSİTESİ'NDE ÖĞRETİM ÜYELİĞİ YAPMIŞ

Başbakan Ahmet Davutoğlu, siyasi kimliğinin yanında önemli akademisyen kendisini yıllar önce yardımcı doçent olduğu dönemlerde İstanbul Bağlarbaşı'ndaki kültür merkezinde Osmanlı arşivleri konusunda panelde konuşma yaptığı sırada tanımıştım. Daha sonra kendisi ile Fatih Sultan Mehmet'in vefatı nedeniyle Gebze düzenlen Hükara vefa toplantısına geldiğinde konuşmuş kendisine Tuna'dan Bir Tarih Akar kitap ve belgeselimizi takdim edip kitabı imzalamamızı istemişti.

Sayın Davutoğlu'nun uluslararası Malezya İslam Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler Bölümünü kurup başkanlığını yaptığını Kuala Lumpur kulesinin 285 metre yüksekliğindeki restoranında öğreniyorum. Davutoğlu'nun çalışmalar halen takdirle karşılandığı ve unutulmadığı söyleniyor. Bizi Malezya'da gezdiren rehberimiz de Arnavutluk'tan önce Türkiye'ye gelip İmam Hatip okullarında okumuş ardından Malezya İslam Üniversitesinin Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun olan Ergest Limka adlı bir genç bize üniversite hakkında bilgi verirken dünyanın pek çok ülkesinden burada öğrenci olduğunu Türkiye'den de 50 öğrencinin eğitim gördüğünü söyledi. Malezya İslam Üniversitesi Rektörü hanımefendi ile randevulaşmamıza rağmen zaman darlığından dolayı üniversiteyi ziyaret edemedik gerçekten önemli bir üniversite ancak Osmanlı Malay İlişkileri Araştırma Merkezinin ikinci toplantısının Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde yapılacağını öğreniyoruz.

MALEZYA İSLAM SANAT MÜZESİNDEYİZ

MALEZYA'DAKİ GEZİMİZ TÜM HIZIYLA DEVAM EDİYOR...

Tarihler 9 Eylül 2015. Malezya'da 3. Günümüz, Bugün ilk ziyaretimizi İslam Sanat müzesine gerçekleştiriyoruz. 7000 çeşit İslam sanat kültür eseri ve tarihi belgenin yer aldığı İslam Sanat Müzesinde ayrıca bir kütüphane de bulunmakta. Müzenin içerişi bir çok ülkeye ait islam eserleri ile zenginleştirilmiş. Çok güzel düzenlenen müzeye ziyaretçilerin ilodağı. Malezya müftülüğü tarafından idare edilen müzenin Osmanlı kültür mirası ile ilgili bölümünde İznik Çinlileri, el yazması Kur'an-ı Kerim'ler, Fermanlar ve çeşitli eserler sergileniyor. Bir halı üzerine Kur'an-ı Kerim'in tümü yazılmış.

Başta Kabe-i Muazzam ve Mescidi nebevi olmak üzere İslam coğrafyasının muhteşem mabedleri maket halinde ziyaretçilere sunuluyor.

Türkiye'den de Edirne Selimiye Camii maketi dikkatimi çekiyor.

Müzenin sergi salonunda Kua-la Lumpur devlet camisinin kuruluşunun ellinci yıl fotoğraf sergisi açılmış.

Müzeyi ve sergiyi Ürdün asıllı bir yetkili gezdiriyor.

MALEZYA DEVLET TARİH MÜZESİNDEYİZ

Kuala Lumpur'daki ikinci durağımız Malezya devlet tarih müzesi. Gerçekten Malezya müzeler kenti, her kentte müze var. Malay'lar tarih bilincine önem veriyor. Devlet tarih müzesi binlerce yıllık Malezya tarihinin yansıtan birbirinden önemli tarihi eser ve objelerle ziyaretçilerin dikkati çekilmiş. Günümüze kadar olan bir çok dönem tarih müzesinde yer alıyor.

En çok ilgimi çeken İslamiyetin Malezya'ya gelişini anlatan eser ve eşyaların sergilendiği bölüm oluyor. Çok güzel tasarım edilerek İslamiyetin Hindistaki Türk hanedanlığı döneminde Horosan ereni derviş ve Alperenler tarafından Melaka üzerinden yayıldığını gösteren tablo ve haritalar çok güzel düzenlenmiş.

Arap ve Müslüman tüccarlar Melaka limanına ticaret malı getirdiklerinde İslamiyetin bölgeye yayıldığı ve Melaka'dan da tüm uzak doğu ve güney Asya ülkelerine İslamiyet'in yayıldığını gösteren büyük bir harita yapılmış, Malayların nasıl Müslüman olduğu bölümde ise maketler yapılmış İngilizce ve Malayca seslendirme eşliğinde ziyaretçilere sunuluyor. 1400'lü yıllara ait arapça yazılar ve Melaka'da bulunan tarihi kitabe taşı islamın ne zaman geldiğini gösteren en önemli belge. İlk Müslüman sultana ait mühür ve yazı ise arapça ve malayca olarak müzenin duvarlarını süslüyor.

Malezya devlet müzesinin bana göre ikinci en önemli bölümü ise Malezyanın sömürüden nasıl kurtulduğunu ve bağımsızlığını nasıl kazandığını anlatan bilgi, fotoğraf ve dökümanların yer aldığı bölüm. Burada fotoğraflarla bağımsızlık kararının imzalandığı heyet İngilizce ve Malayca yazılan bağımsızlık fermanı yer alıyor. Tarihi müzesinde adeta kültür yolculuğuna çıkıyoruz. Kuala Lumpur'a giderseniz bu müzeyi ziyaret etmeden dönmeyin.

TÜRKİYE'NİN MALEZYA BÜYÜK- ELÇİLİĞİNDEYİZ

Yurt dışı gezilerinde mutlaka büyükelçilerimizi de ziyaret ediyorum. Malezyadaki Türk büyükelçiliğini de ziyaret etmeyi planlıyoruz. Ancak trafiğin etkisi ve zaman darlığı bizi zorluyor. Bizi malezyaya götüren Üçbey turizmin Malezya partneri Çin asıllı fima sahibini iş yerinde ziyaret ediyoruz. Çinliler tümüyle Malezya ticaretine hakimler iş yerine girişte ayakbılarımızı çıkarıyoruz. Firma yetkilisi bizi karşılıyor yılda 100 bin kişilik turizm potansiyeline hizmet verecek bir çok ülkeden turist getiren bir firma. Ülkemizden yılda 15 000 kişinin gittiği Malezya'dan her yıl ortalama 70.000'e yakın turist Türkiye geliyor.

Çinli Turizm firmasını ziyaret ettikten sonra Türkiye'nin Malezya Büyükelçiliğine doğru yola çıkıyoruz. Büyükelçiliğimiz 1964 yılında açılmış bahçe içinde sade bir bina. Büyükelçi Başak Türkoğlu Hanım Türkiye'de olduğu için geçici maslahat güzari baş katip Ahmet doğan Bey ile konuşup Türkiye Malezya ilişkileri hakkında bilgi alıyoruz. 400 Türkün yaşadığı Malezya'da 1.5 milyar dolara yakın ticaret hacmi var. Bu rakamın 1 milyar 100 milyon dolarını Malezya Türkiye'ye mal satıyor. 350 milyon dolar da Türkiye Malezya'ya mal satıyor. Bu durum Türkiye aleyhine kötü. Türkiye'nin Malezya ticaret müsteşar Refik Özgür Bey ile makamında konuşuyoruz. Refik Bey Malezya ile Türkiye arasında serbest ticaret anlaşmasını Ağustos 2015 tarihinde imzalandığını Türkiye lehine ticari işin düzeleceğini söylüyorlar. Ney sanatına önem veren ve malay sekreterine de ney üflemesini öğreten Refik Bey, özellikle gıda tekstil ve kimya sanayi noktasında iş adamlarının Malezya yatırım yapmalarını açıklıyor.

Kuala Lumpur' da Türk iş adamlarını da ziyaret ediyoruz. 1995 yılında maden mühendisi olarak lisans eğitimi yapmak üzere bu ülkeye gelen Emre Yaşar'ın iş yerini ziyaret ediyoruz. Lokanta ve tekstil işi yapan Yaşar, Çinli bir hanımla evlenmiş iki tane evlat sahibi. Müslüman olan Çinli hanımefendi objektimize konuşmuyor, Emre Bey ile söyleşi yapıyor Malezya'daki türk iş adamları hakkında bilgi alıp tarihe not düşüyoruz. Yoğun ve yorucu bir gün sonrasında otele gelerek yorgunluk atıp ertesi gün yolculuğa çıkmak için hazırlık yapıyoruz.

MALEZYA - OSMANLI İLİŞKİLERİ

Gazeteci ve belgeselci olarak Malezya'ya sürekli ilgi duyduğum. Gidip belgesel çekmek için sürekli fırsat kolladım. Değerli tarihçi arkadaşım kültür ve tarih adamı Mustafa Armağan Beyin Malezya ile ilgili yazdığı 2007 tarihli bir makaleden sonra Malezya'ya daha fazla ilgili duymaya başladım. Bizim uçakla giderken bile zorlandığımız binlerce kilometre uzaklardaki Malezya'ya Osmanlı'nın asırlar önce nasıl gittiği gerçekten düşündürücü. Osmanlı – Malezya ilişkileri ile ilgili çok önemli bilgileri içiren sayın Armağan'ın “Malezya Kimliğinde Osmanlı Damgası” başlıklı yazısından bir bölümü sizlerle paylaşmak istiyorum. Gerçekten önemli bir yazı Malezya dönüşü yazının gazetede çıkan orjinal nushasınıda alarak Sayın Armağanı ziyaret edip kendisine birde Malezya'nın simgesi Petronas kulesi maketini de armağan ederek hem yazıyı imzalatıp hemde Malezya hatıra fotoğrafı çektirdim. Yazıda sadece Malezya'nın Osmanlı ilişkileri değil Açe sultanlığı, Endonezya ve Singapur'la ilgili de çok önemli bilgiler yer alıyor. Sayın Armağan'a teşekkür ederek biz Malezya'nın kültür başkenti Melaka'ya doğru yol alırken sizleri yazı ile baş başa bırakıyorum.

MUSTAFA ARMAĞA'NIN KALEMİN'DEN MALEZYA- OSMANLI İLİŞKİLERİ

“Türk - Malay irtibatının kökenleri 13. yüzyıla, yani yaklaşık 700 yıl öncesine dayanır. Her ne kadar Malay adalarına İslamiyetin gelişi, genellikle Müslüman tüccarların marifeti olarak gösteriliyorsa da belli bir ölçüde haklılık payı var. İslamiyetin yerleşip pekişmesi için başka etkenlerin rol oynaması gerekiyordu. Dolayısıyla bölge halkının Müslümanlıkla tanışması, Hindistan'da hüküm süren Türk hanedanlıklarının eseridir. Hint alt kıtasında, özellikle de bugünkü Pakistan ve Bangladeş'te Sünni Müslümanlığın yayılmasının bu dönemde gerçekleştiğini biliyoruz.

İşte Malay Müslümanlığının asıl kökeni, Hint alt kıtasından giden şeyh ve dervişlerin etkinliğine dayanır. Hoşgörülü ve ılımlı bir Müslümanlığı yayan

sufiler, kalpleri fethederek ilerliyorlardı adadan adaya. Ama İslamiyet, aynen Osmanlıların Balkanlarda başardığına benzer bir şekilde yeni bir sosyo - ekonomik düzen getirmeseydi, tabanda tutunması kolay olmazdı. Bu ilercici düzen sayesinde borçtan kaynaklanan kölelik ile savaş köleliği kaldırıldı. Böylece İslamiyet, bölge halkı için bir din olmaktan önce bir kurtuluş umudu ve insanların bireysel değerini tanıyan üstün bir sistem olarak görüldü. Belki de Şerif Mardin'in 30 yıl önceki bir tebliğinde sözünü ettiği İslamiyetin, insanların devlet dışında bir grup (cemaat) olarak yaşamalarını mümkün kılan ve onlara önemlerini hatırlatan yanının dayanılmaz cazibesini Malezyalıların asırlar öncesinde yaşadıklarını görüyoruz.

TÜRK / MALAY DOSTLUĞU

Türk-Malay dostluk zincirindeki ikinci halkada Anadolu gönüllüler anlamına gelen Rumileri buluyoruz. Bunlar gittikleri ülkelerde özellikle silah imalatından topçuluk eğitime varıncaya kadar askerliğin birçok alanında hizmet veriyorlardı. Portekiz hücumları halkı nefessiz bıraktığı anlarda Anadolu gönüllüleri imdada yetişiyor ve Malay limanlarını canla başla savunuyorlardı. Tabii bu çabalarının ileride Anadolu lehine kaynayan bir sevgi pınarına dönüşeceğini tahmin edemezlerdi.

İşte 1511 yılında ünlü Malakka boğazının Portekizli'lerin eline geçmesinden sonra İslamiyetin bölgedeki merkezi Açıya kayacak, buna karşılık 16. ve 17. yüzyıllarda Osmanlının eğri kılıcı yeşil gölgesini bölgedeki Müslümanların üzerine yayacaktı. Basiretli Açı Sultanının Osmanlı padişahına elçi yollayarak himaye ve askerî yardım talep etmesiyle başlayan diplomatik ilişkiler günümüze kadar devam edecektir. Nitekim Osmanlı Devletinin himaye fermanı, bölgenin kendi koruması altında olduğunu dünyaya ilan ediyordu. Osmanlı askerinin orada hazır bulunması gerekmiyordu. Zira adı bile yetiyordu o zamanlar Osmanlının.

SÖMÜRÜYE KARŞI OSMANLI GÜCÜ

Gel zaman git zaman Avrupalı sömürgecilere karşı güven tazelemek isteyen Açe halkına Sultan Abdülmecid iki ferman gönderir. 1868de ise Hollandalılar gözlerini dikmişlerdir adalara. Sıkışan Açe Sultanı yardım için İstanbulla başvurduğunda tahtta bu kez Abdülaziz vardır ve Mithat Paşa Açenin haklarını savunmakla görevlendirilir. Osmanlı dış politikasında Açe meselesi birdenbire önem kazanır. İstanbul basını Sumatraya yollanan bir Osmanlı elçisinin gemilerinden haberler verir. Bunun üzerine Hollandanın alarma geçtiği görülür.

II. Abdülhamid, İslam Birliğini hem sağlamaya hem de emperyalizm karşısında örgütlemeye karardır. Nitekim onun desteğiyle Mehmed Kâmil Bey adında ilk ve son Batavia konsolosumuz yola çıkar ve 1897-1899 yıllarında hummalı bir faaliyette bulunur. Her gittiği yerde yeryüzünde Allahın gölgesi olan Halifenin gücünü anlatmak ve halkı bilinçlendirmekle görevlidir. Gerçi Hollandalılar tarafından yakalanarak sürüldükten sonra, 1904 yılında Açe düşer. Lakin artık İslam birliği bilinciyle tanışan ve emperyalizmin kirli yüzünü tanıyan Endonezya ve Malezya halkı, için için kaynamaktadır. Nihayet 1915te meydana gelen Singapur ayaklanması bu bilinçlendirme faaliyetinin sonucudur. Osmanlının yaktığı özgürlük ve bağımsızlık meşalesi yanmaya başlamıştır bir kere.

OSMANLI'DAN SONRA MALEZYA

Bu arada Osmanlı Devleti çöker ve yerine yeni bir devlet kurulur. Esaret altındaki Malay halkı Kurtuluş Savaşımızın zaferle sonuçlanmasını abartılı bir sevinçle karşılar. Tam Osmanlının yeniden dirildiğini düşünüp Halife adına bir kere daha umutlanmışken 1924'ün Mart ayında o şok edici haberle sarsılırlar: Hilafet kaldırılmıştır. Gelenekselciler Türkiye'ye ateş püskürmeye başlar, çünkü bağımsızlık yolunda ellerindeki en büyük kozu yitirmişlerdir. Modernistler ise bu kararı destekler. Hatta Türk tarzı bir parti bile kurulur (Birleşik Malaylar Millî Teşkilatı-1946). Lideri, Dato Onn adlı bir Malaydır. Dato Onn'a şimdilik bir mim koyup yolumuza devam edelim.

Abdülaziz devrinde Malezya ile ilişkilerimizin yoğunlaştığını söylemiştik. İşte o

günlerde Ebubekir adlı Johor Sultanı İstanbul'a gelir ve kendisine saraydan Rukiye adlı Çerkes kökenli bir cariye hediye edilir. İşe bakın ki, bu Rukiye Hanım Malezya'da tam 3 defa seçkin şahıslarla evlenmiş ve toplam 11 çocuk dünyaya getirmiştir. İşte ikinci kocasından doğan Dato Onn, sözünü ettiğimiz Türk yanlısı partinin lideridir. Dahası, onun oğlu Tun Hüseyin ise Malezya'nın üçüncü Devlet Başkanı seçilir. Son evliliği bir Yemenli iledir. Bu evliliğinden tek oğlu doğar. İlginç olan nokta, üç torunundan Hüseyin el-Attasın, bir kitabı dilimize çevrilen bir sosyolog, Seyyid Nakib el-Attasın ise kitapları Türkçeye çevrilmiş şöhretli bir akademisyen olmasıdır.... “

İşte Bizim Malezya'nın Türkiye ile iç içe geçmiş öyküsünü anlatan sayın Mustafa Ar-

mağan'ın Zaman gazetesi'nin 30.07.2007 tarihli sayısında çıkan yazısı bu satırlarla noktalanır. Aslında bu yazı Malezya'nın tarihi geçmişine çok önemli ışık tutuyor. Bugün Türkiye gündeminde Malezya ve Endonezya gibi 250 milyona yakın Müslüman nüfusun yaşadığı uzak Asya ülkeler yok. Bu ülkelerle ilgili çok önemli araştırmalar yapılmalı ve araştırma merkezleri kurulmalı. Biz sayın Armağan'ın yazıda sözünü ettiği Malezya'nın kültür ve tarih kenti Melaka ile ilgili hazırladığımız yazı ile Malezya gezimize devam ediyoruz.

MALEZYA'NIN KÜLTÜR BAŞKENTİ MELAKA'YA GİDİYORUZ

Malezya'daki gezimiz devam ediyor. Gezimizin şimdiki durağı Malezya'nın tarih ve kültür başkenti Melaka'ya gidiyoruz. Kuala Lumpur-Melaka arası 148 km. önce Malezya'nın sembolü Kuala Lumpur'daki Petronas kulelerinin bulunduğu yerdeyiz. İkiz bina olarak yapılaş müthiş bir yapı Malezya'nın adeta sembolü Petronas kuleleri her bakımdan görülmeye değer özellikle Şakirin camisi ile ikiz kuleler görülmeye değer bir eser. 451 metre yüksekliğindeki petronas hafta tatili dolayısı ile kapalı olduğu için içeri giremiyoruz dışardan belgesel görüntülerini çekerek tarihe not düşüp zamana noterlik yapıyoruz. Gerçi Malezya'ya geldiğimiz günden beri bu ikiz bina sürekli karşımıza çıkıyor bugün ilk kez çok yakından ve hemen önünden bu ikiz kuleleri görüntülemiş oluyoruz. İkiz kuleler camisi ile adeta bir abide gibi Malezya'nın ekonomi ve manevi zenginliğini yansıtıyor. Hatıra fotoğrafları çekerek kule binaların önünden ayrılıyoruz

MELAKA YOLUNDAYIZ

Yol uzun hava çok sıcak nemli havada nefas almakta zorlanıyoruz. Otobüsümüzün içerisi buz gibi. Otobüsteki klima soğukluğu ile dışardaki havanın nem ve sıcaklığı bizi perişan ediyor. Tam bir cendere içerisinde Melaka'ya doğru yolculuğumuz başlıyor. Palmiye ağaçları, kauçuk ormanları ve Muson yağmurları eşliğinde tarihi Melaka şehrine doğru güzel ve büyümlü bir ortamda yol alıyoruz. Trafik güzel akıcı bizde Melaka'ya gitme heyecanı içinde elimizdeki dökümanları yol boyunca okuyoruz.

Melaka, İslam kültür ve medeniyeti tarihi açısından çok önemli. Malezya'nın güneyinde yer alan Melaka boğazına bakar Malezya ve Endonezya bayta olmak üzere bölgeye İslam medeniyetinin yayılmasında önemi kilometre taşır. Eyaletin baş şehri "Melaka". Malezya'nın büyüklük bakımından Perlis ve Penang eyaletlerinin ardından üçüncü büyüklüktedir.

Melaka Eyaleti, birçok kültürün buluştuğu tarihi bir yerdir. 1511 yılında bölgeye gelen Portekizli'ler, yaptıkları yapılar ile mimariyi etkilemiş ancak İslam medeniyetinin izlerini silmeyi başaramamışlar. Özellikle: Melaka nehrine bakan ve "A Famosa" olarak isimlendirilen kale ilgi çeker. Bu kale: Güneydoğu Asya'daki en eski Avrupa kökenli yapılardan birisidir Melaka içindeki Portekiz meydanı da ilgi çekmektedir. Portekizli'ler şehir merkezine 20 dakika mesafede "Ujong Pasir" şehrine yerleşmişler. Melaka tam bir kültürler geçididir. Evlilikler yoluyla yerel Malay kültürüne gelen Çinli soyundan kişilerin evlilikleri ile Baba ve Nyonya kültürü oluşmuş. Eski Çin mahallesindeki müzelerini gezdiğimizde bu kültürün ne kadar gelişmiş olduğunu gördük.

MELAKA BOĞAZI VE ŞEHRİNDE DEVİR-İ ALEM

Güneydoğu Asya’ya İslam medeniyetinin yayıldığı Melaka Şehri özellikle baharat ve dokuma ticareti yapan ve limanın kontrolünü ele geçirmeye çalışan sömürgeci güçlerin yıllar süren mücadelelerine sahne olmuştur. Melaka En parlak döneminin Portekiz işgalinin başladığı 15. yüzyıla kadar Müslümanlar döneminde yaşamış. O tarihlerde şehrin limanına 2000 geminin yanaştığı söyleniyor. Yani, bir anlamda Güneydoğu Asya’nın en büyük ve en önemli limanı olmuştur. Bu nedenle batılı rakip sömürgeci güçler limanı ele geçirmek için birbirleriyle büyük savaşlar yaptılar.

Tarihi Melaka şehir merkezi, 7 Temmuz 2008 tarihinde UNESCO tarafından “Dünya Kültür Mirası Listesi”ne dahil edilerek koruma altına alınmıştır. Tarihsel ve kültürel öneme sahip şehrin eski merkezi: Melaka nehrine yürüme mesafesindedir. Burada ki tarihi binalar, saray ve camiler Melaka’nın islam medeniyeti dönemindeki ihtişamını yansıtmaktadır.

MELAKA ŞEHRİNDE TARİHE NOT DÜŞMEK

Melaka'nın kalbinin attığı tarihi Melaka şehrindeyiz burada ilk durağımız tarihi meydan oluyor. Tarihi meydandaki büyük kilise dikkatten kaçmıyor rehberimiz bu kilisenin Portekiz ve Hollanda işgalinden sonra yapıldığını söylüyor. Nehrin kenarındaki tarihi Kale kalıntısı ise Portekizlilerden kalma. Portekizliler buraları işgal ederek sömürge haline getirmişlerdi. Melaka'da tüm işgallere rağmen İslamiyet güçlü. Melaka şehri Sultan Muazam tarafından kurulmuş. Özellikle Avrupa bölgesinde gemiler Melaka boğazından geçtiği için burası dünya ticaretinde önemli rol üstlenmiş. Bu meydandaki her şey tarihin canlı tanıkları. Belgesel çekimlerimizi yaparak tarihe not düşüyoruz. Biz tarihi Melaka meydanını gezerken sizleri çeşitli kaynaklardan derlediğimizi bilgilerle Melaka'nın kalbenin attığı meydana götürüyoruz. meydandaki sömürgeci Portekiz, Hollanda ve İngilizler döneminde yapılan kiliselerle ilgili araştırma yapıp ayrıntılı bilgilerle tesbit ettik birlikte okuyalım...

Melaka'nın kalbi "Dutch Square" Hollanda Meydanı'nda atar.

Melaka Şehrin tarihi ve kültürel merkezi: Melaka ırmağının alt kıyısında bulunan "Dutch Square" yani "Hollanda Meydanı" denilen yerdedir. Dutch Square: Melaka Bridge'nin hemen yanındadır. Melaka nehri yanındaki burada tüm çevre binaları kırmızı boyalıdır. Çünkü aynı zamanda, Hollanda Meydanı, Kırmızı meydan diye adlandırılır. İngiliz vali: Hollandalı beyaz binaların somon kırmızı boyanmasını emretmiştir. bu meydanda bulunan tarihi yapılardan bazıları;

Stadthuys-Town Hall-Belediye Binası: Jalan Gereja adresindedir. Yerel tarih ve kültüre ait bir anıttır. Meydana bakan binalar arasında öne çıkmaktadır.

Yapı: 1641-1660 yılları arasında inşa edilmiş, Hollanda yapısıdır ve ilk zamanlarda Hollandalı valilerin ve ona bağlı memurların konutu olarak kullanılmıştır. Yapı:

bir Portekiz kale kalıntıları üzerine, 1641-1660 yılları arasında inşa edilmiştir. Doğu'daki en eski ve büyük Hollanda yapısı olduğuna inanılmaktadır. Bu büyük kırmızı bina: sağlam kapıları ve pancurlu pencereleriyle, Hollanda sömürge mimarisinin tüm özelliklerini yansıtmaktadır. Ana bina: biraz önce sözünü ettiğim eski Portekiz kalesinden elde edilen taşlarla yapılmıştır. Yapının inşaat malzemelerinin büyük kısmı ise Hollanda'dan getirilmiştir, ancak tamamlanması 20 yıl sürmüştür. Yapı: 1980 yılına kadar olan süreçte, 300 yıl boyunca ardışık hükümetlerin idare merkezi olarak kullanılmıştır. 1982 yılında ise müzeye dönüştürülerek: Melaka geçmişi, büyük Malay sultanatı ve Portekiz, Hollanda ve İngiliz kolonizasyon dönemlerine ait nesneler sergilenmektedir. Günümüzde "Museum of History" ismiyle ziyarete açıktır.

Queen Victoria Jubiles Fountain – Kraliçe Victoria Çeşmesi:

Jalan Gereja denilen yerdedir. Çeşme: Kraliçe Victoria Diamond anısına, 1901 yılında İngilizler tarafından inşa

edilmiştir ve günümüze kadar zarif görünümünü koruyarak gelmiştir. Kraliçe Victoria: 1896 tarihinde, İngiltere ve İskoçya tarihinde en uzun hükümdarlık dönemi yaşayan olarak tarihe geçmiş ve bu durum İngiliz imparatorluk topraklarında bu tür anıtlar yapılarak kutlanmıştır.

Çeşme: günümüzde Malezya'da tek işleyen sömürge dönemi su çeşmesidir. Çeşmenin ucunda: Kraliçe anısına Melaka halkı tarafından dikilmiş "Victoria Regina 1837-1901" yazılı bir plaket bulunmaktadır.

Bağımsızlık İlanı Anıtı:

Bu anıt: 1912 yılında inşa edilen bir villada bulunmaktadır. Bu villa: o dönemlerde yalnızca İngiliz sömürgecilerin ve zengin toprak tacirlerinin girebildikleri bir kulüp olarak bilinmektedir. Kulübün oyun sahası olan "Pagand" denilen bölümdeki anıt: 1956 yılında Londra görüşmelerinde Başbakan Tunku Abdurrahman tarafından başarılı sonuç alınması ve özgürlüğün ilan edilmesi üzerine yapılmıştır.

MELAKA MANSUR ŞAH SARAYI

Melaka meydanında bir çok tarihi mekan müze var, ancak bana göre buradaki en önemli ziyaret yeri Melaka Sultanının sarayın bulunduğu yer. Melaka Sultanı Mansur Şah tarafından yapılan saray gerçekten göz ve gönül okşuyor. Burada tarihi kalıntılar bölgedeki savaşın izlerini taşıyor. Saray ise müze gibi bir çok objeler sergilenmiş sultanla ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiş maketler yapılmış çok güzel tablolar ile sarayın tarihi geçmişi anlatılıyor. Sarayın içindeki sergi salonları ve heykellerle Sultanlar dönemindeki Melaka hakkında ziyaretçilere bilgi veriliyor. Büyük boy renkli tablolar İslam medeniyeti dönemindeki Melaka'yı anlatıyor. Sarayın bahçesindeki ağaçlar, kuş türleri ve havuzlarla bahçe adeta yalancı cennete çevrilmiş. Sarayı Malezya'lı öğrencilerin ziyareti belgesel çekimimize renk katıyor. Sarayın orijinali daha önce yıkıldığı için sarayın kopyası tarihi resimlerden yararlanılarak yeniden yapılmış.

Mansur Şahın sarayını gezerken Osmanlı-Malay ilişkileri ile ilgili hiç bir bilgiye yer verilmemesi üzücü. Acı ama gerçek bugün bile İngilizler Malezya'da oldukça etkili. Mansur Şah dönemi Osmanlı-Malay tarihi bakımından çok önemli. 1471'de Fatih Sultan Mehmet ile Malay Sultanı Mansur Şah arasında ilk ticaret anlaşma imzalandığını, Fatih'in kızı, Sultan Mansur Şah'ın büyük oğlu Raja Alauddin Şah ile evlendiğini, bu evlilik ile Malaylar ile Türkler arasındaki bağların güçlenerek devam ettiğini sadece Malezya kamuoyu değil Türkiye kamuoyu' da bilmez. Bu konuda ilerde daha geniş bilgi vereceğiz. Biz yeniden saraya dönüyoruz. Malaka Sultan sarayı ile ilgili kaynaklardan derlediğimiz kısa bilgi notunu sizlerle paylaşalım. Birlikte okuyoruz...

Melaka Sultanlık Sarayı:

Kota Kompleks Warisan adresindedir. Bu kültür müzesi, zarif bahçelerin ortasında, St Paul Tepesi eteğindedir.

Sarayın eski taşbaskı resimlerden yararlanılarak yeniden inşa edilmiştir. Çünkü: Mansur Şah'a ait saray 1460'lı yılların ortalarında yanarak yok olmuştur.

Melaka'da saltanat: 1500'lü yıllarda Portekizliler gelmeden önce, şehrin hükümdarıdır. Sarayın planı: Sultan Mansur Şah tarafından tanzim edilmiştir ve Malay krallığının mimari kültürüne bir bakış sun-

maktadır. Saray günümüzde Melaka tarihine ışık tutan bir müzeye ev sahipliği yapmaktadır. Müzede, Melaka geçmişine ait 1300 parça eser sergilenmektedir. Bunlar arasında bulunanlar: yabancı elçilerin fotoğrafları, silahlar, çizimler, müzik aletleri ve hediyeler vardır. Tüm bu nesneler sekiz farklı odada, sarayın üç katındaki galerilerde sergilenmektedir.

Melaka'da Hristiyan Misyonerlik

Batılı sömürgeci devletler, dünya coğrafyasındaki sömürülerin asıl amacı Hristiyanlığı yaymak insanlığı sömürmek. Bunun için Afrika ve Güneydoğu Asya ve Ortadoğuda Hristiyanlık faaliyetlerini alabildiğine sürdürmüşlerdir. Batılı sömürgeci güçlerin gittiği yerdir savaş gözyaşları ve asimilasyon gerçekleşmiştir. Bunu Melaka'da daha iyi görüyoruz. Melaka meydanını gezerken karşımıza çok sayıda kilise çıkıyor. Yine çeşitli kaynaklardan derlediğimiz bilgilerle sizleri tarihi Melaka meydanına götürüyoruz. İşte batılı sömürgeci misyonerler tarafından yapılan kilise-lerden bazıları: Christ Church; Protestan kilisesi

Kırmızı Kilise: 1741-1753 yılları arasında, Hollanda işgalinin 100. yıldönümü anısına Hollandalılar tarafından yapılmıştır. Protestan kilisesidir. Özellikle, kilise içindeki sunak: sırlı çinilerle yapılmış olması nedeniyle ilgi çeker. Kilise, 19. yüzyılda İngilizler tarafından genişletilmiştir. St. Paul Hill'deki kilise kalıntılarının üstüne yapılmıştır. Tepe, aslında Malacca Tepesi olarak seçilmiştir. Ancak Portekizliler tepeyi devraldıktan sonra ismi "Mary Tepesi" olarak değiştirilmiştir.

St. Paul kilisesi: 1521 tarihinde Portekizli bir kaptan tarafından bir şapel olarak yaptırılmıştır. Güçlü ve kalın tuğlalı bu şapel: o dönemin mimari bir şaheseri olarak hatırlanmaktadır. Hollanda koloni döneminde, kilisenin kaderi değişmiştir. Kiliseye ulaşmak için, kalenin yanında, yamaç boyunca uzanan merdivenleri tırmanmanız gerekir ki, bu yürüyüş yaklaşık 5-10 dakika sürecektir. Kilisenin bulunduğu St. Paul Hill tepesine ulaştıktan sonra: Melaka ve kıyı şeridi, şehrin muhteşem bir manzarası karşınıza çıkacaktır. Kilise kulesinin önünde: St. Francis Xavier isimli İspanyol Cizvit misyoner'in 1545 yılında burayı ziyaretini anısına yapılmış bir heykeli bulunmaktadır.

MELAKA'DA PORTEKİZ KALESİ

Melaka nehri kenarındaki tarihi Portekiz kalesi Melaka gezimizde en çok dikkatimizi çeken yer olmuştur. Kaleyi hem nehirden ve hemde karadan gezip kalenin çeşitli yerlerinden belgesel görüntülerini çekiyoruz. Söğüt ağaçları ve bölgeye özgü ağaçlarla çevrili kale'nin yanındaki tarihi su dolapları dikkat çekiyor. Kale'nin burcundan meydanın ve Melaka nehrinin belgesel görüntülerini çekiyoruz. Kale ile ilgili derlediğimiz bilgilerle Melaka kalesinden sizleri baş başa bırakıyoruz.

Alfonso Albuquerque komutasındaki Portekizliler tarafından 1511 yılında, Melaka Sultanlığının ordularını bozguna uğratmalarının ardından, Melaka bölgesinde kendi kazanımlarını pekiştirmek için inşa edilmiştir. Çünkü, o dönemde, Melaka: Çin'den baharat ticareti için Portekizliler için önemli bir liman durumundadır. Kale: uzun surlar ve dört büyük kuleden oluşmaktaydı. 4 katlı kulelerden biri: kaptan ve subaylar için ikametgah olarak kullanılıyor ve ayrıca bir oda mühimmat depolamakta kullanılıyordu. 1641 yılına gelindiğinde, kale el değiştirdi ve Hollandalıların hakimiyetine girdi. Hollandalılar kaleyi aldıktan sonra: onların şirket logosu, kalenin kapılarına yerleştirildi.

Kapıdaki basamakları takip ederseniz, bu kez: 1521 yılında Portekizli kaptan Duarte Coelho'nun yaptırdığı St. Paul's Church kalıntılarına ulaşabilirsiniz. Aslında burada: 1641 yılında Melaka'yı ele geçiren Hollandalılar tarafından yapılan ve "Church of Our Lady of the Annunciation" ismiyle bilinen şapel bulunmaktadır. Ancak; Christ Church inşa edildikten sonra burası kullanılmamıştır.

Günümüzde kilise kulesinin önünde: İspanyol misyoner Aziz Francis Xavier heykeli bulunur. Kendisi: 1553 yılına kadar Malakka'yı defalarca ziyaret etmiştir. Ancak; mezarı burada olmasına rağmen, kalıntıları Hindistan-Gao şehrindeki mezara taşındığı için buradaki mezarı boştur. Hollanda döneminden kalma, granit mezar taşları duvarlara yaslı durmaktadır. Tepenin biraz daha aşağısında Hollanda ve İngiliz mezarlıkları bulunur

MALEZYA'DAKİ İŞGALE OSMANLI KARŞI ÇIKAR

Malezya'da Portekiz ve Hollanda işgal ve sömürsün devam ederken Osmanlı Malaylara yardım eder ancak bugün bu konuda Malay halkının hiç bir bilgisinin olmaması üzücü. Bizi gezdiren Malay rehberimiz milli ve manevi konulardan tümü ile habersiz . Malaylar ile Osmanlı arasındaki ilişkilerin geçmişini sanıldığı gibi Osmanlı'nın son dönemlerinde değil çok eskilere gitmekte. Bu konuda çok az eser ve çalışma var yapılan çalışmalardan derlediğimiz şu bilgiler çok önemli . 13. asırda Malay halkının Hindistan'daki türk hanedanlıkları döneminde bölgeye gelen Horasan erenleri alp eren ve dervişlerle İslamiyeti tanıyıp kabul etmesinden sonra Osmanlı ile ilk temaslar başlamış ve 15. asırda Osmanlı Devleti ile Malay Sultanlığı birbirlerini tanımış. İlişkilerin ilk ticari sonuçları ise Fatih Sultan Mehmet zamanında alınır. 1471'de Fatih Sultan Mehmet ile Malay Sultanı Mansur Şah arasında ticaret anlaşması imzalanır.

Anlaşma sadece ticaretle sınırlı kalmaz. Fatih'in kızı, Sultan Mansur Şah'ın büyük oğlu Raja Alauddin Şah ile evlenir. Bu evlilik, Malaylar ile Türkler arasındaki bağların daha da güçlenmesine sebep olur. Aradaki kız alıp vermeler daha sonra da devam eder. Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır'ı fethinden sonra halifeliğin Osmanlılara geçmesiyle, Malaylarla Osmanlı'nın ilişkileri daha da güçlenir. Ülkesi, Ümit Burnu'nun keşfinden sonra Portekiz ve Hollandalıların saldırılarına maruz kalan Melaka Sultanı Alauddin, Osmanlı'dan yardım ister. Osmanlı'nın desteği, Malayların Portekiz ve Hollanda işgalinde kaldığı 17. ve 18. yüzyıllarda da devam eder. Hatta o dönem, Portekiz gemilerinin saldırılarından korunmak için Malay gemileri Osmanlı bayrakları ile dolaşmaya başlar. (Kaynak: Zafer Özcan "Malezyadaki Osmanlı")

MELAKA SELAT CAMİSİN'DE NAMAZ MOLASI

Melaka gezimizde sömürge dönemi ve kiliselerden söz ettikten sonra şimdide İslam medeniyeti ile ilgili bilgiler vereceğiz. Melaka İslam medeniyetinde çok önemli yere sahip bir bölge. Melaka şehir turumuzun şimdiki durağı Melaka boğazına hakim minaresi ve kubbesi ile göz ve gönül okşayan bir estetiğe sahip Melaka Selat Camii oluyor. Caminin altın sarısı kubbesi minaresi ve deniz üzerine direklerle yapılan balkonlu namaz kılma yeri gerçekten görülmeye değer. Burada belgesel çekimleri yapıyoruz ve ziyaretçilerle konuşuyoruz. Cami muhteşem mimarisi ve sahilden göz ve gönül okşayan manzarası ile adeta İslam medeniyetinin geçmiş ihtişamını haykırıyor. Caminin muhteşem manzarası eşliğinde sizleri Melaka'nın İslam medeniyetinin geçmiş izleri'nin sergilendiği Melaka İslam medeniyeti müzesine götürüyoruz. Yolunuz bizim gibi Melaka'ya düştüğünde bu müzeyi mutlaka ziyaret edin. Aslında buna benzer başkent Kuala Lumpur'da müze bulunmakta.

MELAKA

İSLAM ESERLERİ MÜZESİ

Melaka'nın Jalan Kota adresindedir. Müze: Malacca İslam Konseyi tarafından kullanılan bir binada bulunmaktadır. Müze, Malezya'da en çok ziyaret edilen alanlardan biri olarak bilinir. Müzede, İslam dinine ilişkin belge ve eserler sergilenmektedir. Ama aynı zamanda İslamın Melaka'ya nasıl geldiğinin araştırılması için bir merkez konumundadır. Bu binaya müze yapılmasına

karar verildiğinde: kapsamlı bir tadilat yapıldı ve yenileme çalışmalarında geleneksel İslam sanatları karışımı ve ayrıca yerel ve uluslar arası işçilik kullanıldı. Müzede: kendi temasına uygun sekiz ana sergi alanı bulunur. Genel sergiler; Malaka bölgesine İslam'ın gelişi ve nasıl tüm Malezya'da yayılmış olduğu hakkında ziyaretçilere kronolojik bilgiler sunulur.

MELAKA'NIN TARİHİ CAMİLERİ

Melaka'da bir çok tarihi cami bulunmakta. Biz Devr-i Alem Belgesel TV ekibi olarak tur grubundan ayrılıp bir taksi tutarak rehberimizle tarihi Melaka camilerini araştırıp belgesel çekiyoruz. Melaka'nın ilk camilerinden birisi olan Mescid-i Teng-kera'ya geliyoruz. İlk kez bu kadar farklı bir mimari ile yapılmış camideyiz. Caminin tarihi minaresi gerçekten muazzam adeta bir füzeyi andıran silindir mimariye sahip minare ve caminin bulunduğu yerde kendimizi manevi bir hava içinde buluyoruz. Cami Çin mimarisi ile yapılmış 1726 tarihini gösteriyor.

UNESCO tarafın-dan korunmaya alınmış. Mihrap ve Minberi iç düzeni ile gerçekten cami ilgimizi ve dikkatimizi çekiyor. Caminin içinde yaşlı bir Malay'ın yüksek sesle okuduğu Kur'an-ı Kerim'i dinliyor ve ikinci namazı ede ediyoruz. Caminin hemen bahçe kısmında duvarlarla çevrili Melaka sultanlarına ait mezarlar yer alıyor. Duvarın üstünden zorda olsa Mezarların belgesel görüntülerini çekerek tarihe not düşüp zamana noterlik yapıyoruz.

YEMEK İKRAM EDİLEN TARİHİ CAMİ

Yolumuz üzerinde camisi olmayan bir minare dikkat çekiyor, cami yıkılmasına rağmen minare ayakta. O da manevi bir değer taşıyor, yıkılmış camisine ve bakımsızlığına karşın tarihi şehrin ihtişamını yansıtıyor. Minarenin belgesel görüntülerini çekerken uyguluyoruz kim bilir bu tarihi minarenin yer aldığı cami ve mahallede kimler yaşadı, hangi Müslümanlar bu yıkık tarihi camide namaz kıldılar ruhlarına fatihalar okuyarak yolumuza devam ediyoruz. Melaka'daki gezimizin şimdiki durağı en eski camilerden biri olan Mescid-i Kampung Hulu camisi, akşam namazı olmak üzere. Camiye namaz kılmaya giden yaşlı bir Malezya'lı bize ilgi gösteriyor. Kendisi ile görüşüp Malayca bilgi alıyoruz yaşlı Malezya'lı bizlere cami'

nin Melaka'da en eski tarihi cami olduğunu ve caminin arkasındaki türbede Evliya-i Kiram türbesi bulunduğunu söylüyor. Muhteşem bir mimarisi geniş bahçesi ve arkadaki tarihi mezarları ile bu caminin 1721 yılında yapıldığını öğreniyoruz.

UNESCO tarafından koruma altına alınan caminin mimari tarzı ve iç tasarımı adeta bir anıt gibi. Minareden akşam ezan okunurken etrafı manevi

bir hava sarıyor. Melaka'daki tarihi caminin minaresinden okunan akşam ezanı eşliğinde belgesel için görüntüler çekiyoruz. Caminin gerçekten çok farklı bir manevi havası var. Camiyi farklı kılan şey; bu caminin Çinli bir gemi kaptanı tüccar tarafından yapılaş hikayesi. Dine inanmayan Çinli, bir gemi kaptanı. Gemisi fırtına yüzünden batma tehlikesi geçiriyor, batmaktan kurtulması anısına Müslüman oluyor ve camiyi

yaptırıyor. Cami-yi yaptıktan sonra da vakıf senedine Cuma ve pazartesi akşamları cemaate ücretsiz yemek verilmesini vasiyet eder. Biz de Cuma akşamı burada olduğumuz için heyecanlıyız. Yemekler meyveler bir çok meşrubat cami girişine yerleşmiş. Namaza gelen Müslümanlar namazdan sonra bunlardan yiyip içiyor .Yatsı namazından sonra sıcak yemek de ikram edilecek ancak biz yemeği bekleyecek zamanımız yok.

Tarihi camide akşam namazlarımızı çoğu genç Malezya'lı Müslümanlarla eda edip müezzin ve cami cemaati ile söyleşi yapıp bilgiler alıyoruz. Cemaatin imamla birlikte salavatı şerif okumaları dua etmeleri camiye manevi bir hava katıyor. Cami yetkilileriyle vedalaşarak camiden ayrılıp otele dönüyoruz. Yine sizleri bazı kaynaklardan derlediğimiz bilgilerle Melaka'daki tarihi Kling camisi ile ilgili bilgi notu ile baş başa bırakıyoruz.

Kampung Kling Camii

Melaka'da Jalan Tukang Emas adresinde bulunan cami 1748 yılında yapılmıştır, aynı zamanda gözlem kulesi olan minaresi ve çatısı ilgi çekmektedir. Cami: Kampung Kling mahallesinde bulunması nedeniyle bu ismi almıştır. Bu mahallede, ilk dönemlerde Güney Hintliler yerleştirilmiştir. Hollanda sömürge döneminde ise 1748 yılında Hintli Müslüman tüccarlar tarafından bu cami yaptırılmış ve günümüze kadar özgün tasarımını korumuştur. Malezya'nın en eski camilerinden birisidir. Caminin mimari tasarımı: Sumatra, Çin, Hindu, yerel Malay toplumu ve Avrupa etkilerini birleştirmektedir. Ama genel anlamda Güneydoğu Asya camilerinde olduğu üzere, kare plan üzerine inşa edilmiştir. Çin'den getirtilen seramik ve fayanslar: caminin çatısı, zemini ve alt duvarlarını süslemektedir. Ayrıca kapı ve pencere lerde dekoratif motifler görülür. 1868 yılında, cami ve minaresini sokaktan korumak için, yüksek bir duvarla çevrilmiştir.

Tarihi Melaka şehrini gece gezmek üzere sokaklardayız. Muhteşem bir manzara adeta insan seli. Tarihi evlerin arasında kurulan açık büfelerdeki Güney Asyaya özgü yemekler. Dükkanlarda hediyelik eşya satıcıları açık havada müzik konserlerinin verildiği yerler, Melaka'nın geçmişini yansıtıyor. Biz de bu curcuna, renk cümbüşü içinde geziyor adeta tarih yolculuğuna çıkarak farklı insanlar arasında geziye katılıp tarihi sokağın belgesel görüntülerini çekerek Melaka tarihine kültür yolculuğua çıkarak tarihe not düşüyoruz. Sizleri Melaka şehrindeki tarihi mahallede çektiğimiz gece manzaralı belgesel görüntüleri ile baş başa bırakıyoruz.

MELAKA DA SEHAR TUREU

Baba Nyonya Heritage Museum:

Tarihi mahallenin sokakları akşamları çok hareketli, gündüz oldukça sakin. Buradaki tarihi müze evini ziyaret ediyoruz. Babalar Çinli, analar Malay olan bir nesil ve topluluk kültürlerini yaşatmak adına 150 senelik geçmişi olan evi orjinal malzemeleriyle restore etmişler. Kùltürlerini hala yaşatan bu topluluk evin içini Nyonya denilen kùltürlerini yaşatıp evi tanzim etmişler evdeki her şey orjinal. Seramikler, örtüler, koltuk, düzenleme ve evin genel durumu gözle gönöl okşuyor. Ancak belgesel çekimine izin verilmiyor. Evin hemen yanındaki kafenin adı Melaka'nın Portekizlerce işğali tarihi olan 1511 yılını göstermekte ve kafenin isminde kullanılmakta "Cafe 1511". Müze ev tam anlamı ile Malay - Çin kùltürünü yansıtıyor. Hediyeelik eşya olarak Baba Nyonya kùltürünü tanıtan belgesel DVD satın alıyoruz. Yine bazı kaynaklardan Müze ile ilgili derlediğimiz bilgi notlarını sizlerle paylaşıyoruz.

Jalan Tun Tan Cheng Lock semtinde bulunan 50 büyük malikhaneden üç tanesi birleştirilerek bu müze oluşturulmuştur. Müze, ünlü Jonker Caddesine yalnızca 220 metre uzaklıkta. Çin doğumlu, ancak Malay kültürünü benimsemiş Çinlilerin torunları “Baba Nyonya” olarak tanınırlar. Çin ve Malay kültürlerinin benzersiz karışımı: değişik bir kültür doğurmuştur. Bu kültürün özellikleri, bu müzede görülebilmektedir.

Müzenin bulunduğu bu ev: 1896 yılında kauçuk plantasyon sahibi Chan Cheng Siew tarafından yaptırılmıştır. Müze; Çin tarzı mobilyalar ve dekorasyon tarzı, neo-klasik sütunları ve ağır sert kapıları ile o dönemin zenginliğine tanıklık eder. Yani: Baba Nyonya gelenekleri gösterilmektedir. Tarih ve kültür, bu müzede harmanlanmıştır. Müzeyi ziyaret ederseniz, Chan ailesinin bir üyesi, yaklaşık 1 saate yakın tur için rehberlik yaparak evin “özellikle ip-ekleri, telkari ve gümüş işleri, fildişi ve sedef kaplamalı parıldayan mobilyaları ve üst katta yatak odalarına giden yaldızlı anıtsal tik merdiveni” hakkın-da bilgi verir.

Chinatown Müzesi

Melaka kültüründe tarihin en canlı tanıkları: bir zamanlar buraya gelen Çinli öncülerin Malay kadınları ile evlenmeleri sonucunda ortaya çıkan “Baba Nyonya” topluluğudur. Chinatown: nehir kıyısındadır. Mahallenin sokaklarında: 19. yüzyılın izlerini yansıtıyor. Jalan Tun Tan Cheng Lock: üzerinde bulunan evler “Milyonerlerin sıra evleri” olarak bilinir. Bu evlerin bulunduğu semt: heykeller, mücevherler, porselenler, gümüş çatal-bıçak takımları ve süslü 19. yüzyıl mobilyaları ile doludur. Antika arayanlar şehrin bu bölümünü mutlaka ziyaret ederler. Bu mahallenin en önemli yapısı bir müzedir.

MELAKA'DA NEHİR TURU

Melaka'yı her yönü ile gezip tanımaya çalışıyoruz. Şimdide Melaka'da nehir turu yapacağız, Melaka boğazı ile Melaka şehrinin en güzel şekilde gezebileceğimiz 5 kilometrelik nehir turu için motorlara biniyoruz gerçekten muhteşem manzara ancak nehir oldukça kirli, nehrin sağ ve solu tarafında tarihi binalar yeniden tanzim edilerek düzenlenmiş. Resim ve tablolarla geçmişin Melaka'sı anlatılıyor. Tarihi bölgeler korunmuş, nehirde doğal ortamda yaşayan timsahlar su üstüne çıkarak şov yapıp bize hoş geldin diyor. Çok güzel belgesel görüntüler çekiyoruz. Portekizlilerin kalesini ve tarihi yerleri Nehrin boğaza karıştığı yerdeki müze geminin uzaktan belgeselini çekip bir kez de tarihi Melaka meydanını Melaka nehrinden seyrediyoruz. Nehir üzerindeki tarihi müze gemi sömürge döneminde Melaka'da yaşanan geçmişin izlerini sergileniyor.

NUR MESCİDİNDE

CUMA NAMAZI

Melaka şehrinde Cuma namazımızı eda edeceğiz. Şehir içinde tarihi bir camide Melaka'lı Müslümanlarla namazımızı kılıyoruz. Malezya, Hint ve Çinli Müslümanlardan oluşan cemaati bize gülümseyerek adeta hoşgeldin diyor. Bir hayırsever cemaate muz ikram ediyor biz de ikramdan alıp namaz kılıyoruz, imam oldukça uzun hutbe okuyor. Ayeti Kerim ve Hadise Şerifler Arapça okuyan imam cemate Malayca açıklamalar yapıyor. Hutbeyi uzun bastonuna dayanarak okuyan yaşlı imam Melaka'lı Müslümanlar can kulakları ile dinliyorlar Cuma namazı kıldığımız cami yeni ancak caminin bahçesinde tarihi cami koruma altına alındığını öğreniyoruz. Cuma namazımızı Melaka'da yüzlerce Malay, Hintli ve Çinli Müslümanlarla Cuma namazımızı eda edip Melaka'daki kültür gezimize devam ediyoruz.

TİMSAH ÇİFTLİĞİ

Uzak doğu ülkelerinde timsah çiftliklerine önem veriliyor. Şehrin içinde bir timsah çiftliğine gidiyoruz, devasa büyüklükte timsahlar, gerçekten insana korku veriyor. Timsahlar 3 ay bir şey yemeden yaşıyor 100 sene yaşayan timsahların ağızlarının açık olması yediklerini hazmı için yaptıklarını öğreniyoruz , Timsah şov gösterileri de burada yapılıyor, ancak biz gösterileri zaman darlığından dolayı göremiyoruz yüzme havuzunda ilkokul seviyesindeki Malezya'lı kız ve erkek öğrencilerin tesettürlü ve tümüyle kapalı vaziyette yüzmeleri ilgimizi çekiyor, izin alıp belgesel görüntülerini çekip söyleşi yapıyoruz. Yüzme havuzunda yüzen küçük kız çocukları'nın

bile tam anlamı ile tesettürlü olarak yüzmeleri Malezya'nın İslami hassasiyetini göstermesi açısından önemli. Havuzda yüzen çocukların mutluluklarına bizde belgesel çekerek ortak oluyoruz. Çocuklar her yerde çocuk. Havuzdaki mutluluk ve heyecan gerçekten görülmeye değer...

MALAYLARIN EVLERİ

Malaylar çok farklı ve sıcak kanlı, sabırlı ve güler yüzlü insanların yaşadıkları mahalleler ve evler de otantik ve orjinal palmiye ağaçları ve muz bahçeleri içinde ahşaptan tek katlı direkler üzerine evler gerçekten çok güzel. Çok arzu etmemize rağmen bir Malay evini ziyaret edememenin üzüntüsü ile dışardan evlerin belgeselini çekmekle yetiniyoruz

Melaka'da son durağımız Melaka'nın en büyük camisi adı gibi kendisinde Mescid-i Muazzam Camisi. Gerçekten güzel ve ihtişamlı bir cami. Sadece Cami değil büyük bir külliye Malezya Baş Müftülüğü ve zekat toplama başkanlığı da burada yer alıyor. Büyük bir kompleks, ağaçlar içindeki cami farklı mimarisi ve büyük kubbesiyle göz ve gönül ziyafeti sunuyor. Hindistan cevizi ağaçları ve meyveleri ile caminin bahçesi adeta bir parkı andırıyor. Caminin içinde belgesel için görüntü alıyoruz. Güneş batmak üzere sisli ve bulutlu bi hava olmasına rağmen güneşin batışı insana farklı duygular yaşıyor. Bu muhteşem manzaralar eşliğinde Melaka'daki tarih ve kültür gezimizi noktalarak Devr-i Alem Belgesel TV programlarımızı izleyen bir izleyicimiz tarafından gönderilen 21 Mart 2011 tarihinde Zafer Özcan tarafından kaleme alınan Malezya ile ilgili bilgi notu ile sizleri baş başa bırakırken bizler Malezya'nın en önemli merkezi Singapur yakınlarındaki Johor sultanlığına gitmek üzere yola çıkıyoruz.

MELAKA'DAN JOHOR SULTANLIĞINA DEVİR-İ ALEM...

Uzak Asya Tarin'de Osmanlı İzleri
(Yazan: Zafer Özcan 21 Mart 2011)

Malezya'nın Osmanlıları

Osmanlı Padişahı Sultan Abdülaziz döneminde Johor Sultanlığı'na gelin giden Rukiye Hanım'ın torunları, bugün Malezya'da çok önemli konumlarda bulunuyor. Onlar ülkenin Malay Osmanlıları. Johor Sultanı Ebu Bekir Tememggong, 1866'da çıktığı Avrupa seyahatinde İstanbul'a da uğrayarak Osmanlı Padişahı Sultan Abdülaziz Han'ı ziyaret eder. İki Müslüman devlet başkanı arasında çok sıcak ilişkiler gelişir. Sultan Ebu Bekir, Abdülaziz Han'dan büyük bir ilgi ve misafirperverlik görür. İki devlet arasındaki ilişkiyi kalıcı hâle getirmek isteyen Osmanlı Sultanı, kendi hareminde yetişen Çerkez kökenli Rukiye Hanım'ı Sultan Ebu Bekir Han'a hediye eder. Rukiye Hanım'ı ülkesine getiren Sultan Ebu Bekir, onu kardeşi Ungku Abdul Mecid ile evlendirir. Bu evlilikle, Rukiye Hanım'ın 38 yıl sürecek Johor ya da günümüzdeki adıyla Malezya macerası başlamış olur. 1866'dan, vefat ettiği 1904 yılına kadar 38 yıl Johor'da yaşayan, 3 evlilik yapan ve toplam 11 çocuk sahibi olan Rukiye Hanım, Malezya'ya damgasını vurmuş saygın bir Osmanlı hanımefendisi. Onun torunları, yakın geçmiş ve günümüzde modern Malezya'nın en önemli isimleri arasında yer alıyor.

Malaylar ile Osmanlı arasındaki ilişkiler, aslında çok daha önceleri başlıyor. 13. asırda Malay halkının İslamiyeti kabul etmesinden sonra ilk temaslar başlamış ve 15. asırda Osmanlı Devleti ile Malay Sultanlığı birbirlerini tanımış. İlişkilerin ilk ticari sonuçları ise Fatih Sultan Mehmet zamanında alınır. 1471'de Fatih Sultan Mehmet ile Malay Sultanı Mansur Şah arasında ticaret anlaşması imzalanır. Anlaşma sadece ticaretle sınırlı kalmaz. Fatih'in kızı, Sultan Mansur Şah'ın büyük oğlu Raja Alauddin Şah ile evlenir. Bu evlilik, Malaylar ile Türkler arasındaki bağların daha da güçlenmesine sebep olur. Aradaki kız alıp vermeler daha sonra da devam eder. Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır'ı fethinden sonra halifeliğin Osmanlılara geçmesiyle, Malaylarla Osmanlı'nın ilişkileri daha da güçlenir. Ülkesi, Ümit Burnu'nun keşfinden sonra Portekiz ve Hollandalıların saldırılarına maruz kalan Malacca Sultanı Alauddin, Osmanlı'dan yardım ister. Osmanlı'nın desteği, Malayların Portekiz ve Hollanda işgalinde kaldığı 17. ve 18. yüzyıllarda da devam eder. Hatta o dönem, Portekiz gemilerinin saldırılarından korunmak için Malay gemileri Osmanlı bayrakları ile dolaşmaya başlar.

İki devlet arasındaki en iyi ilişkiler ise Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşanır. Sultan Ebu Bekir, 1866'daki İstanbul ziyaretinden sonra, 1893'te tekrar İstanbul'a gelir ve Sultan II. Abdülhamit tarafından kabul edilir. Ziyareti sırasında kendisine Sultan II. Abdülhamit Han tarafından birinci dereceden Nişan-ı Osmani tevdi edilir. Bu ziyarette de bir öncekinde olduğu gibi yine bir kız alıp verme hadisesi yaşanır. Sultan Ebu Bekir, Sultan II. Abdülhamit Han'ın hareminden Hatice Hanım'ı ülkesine götürür. Bir rivayete göre Hatice Hanım, daha önce Johor'a gelin giden Rukiye Hanım'ın da kız kardeşidir. Sultan Ebu Bekir, Johor'a dönüşünden sonra 1894'te Hatice Hanım ile evlenir. Bu evlilikten Tunku Fatimah isimli bir kızı dünyaya gelen Sultan Ebu Bekir, bir yıl sonra vefat eder.

Osmanlı - Malay ilişkilerinin ne kadar iyi olduğunu anlamak için bugün Malezya'daki bazı eyaletlerin bayrakları bile bize çok şey anlatıyor. Bayraklardaki hilal ve yıldız bu açıdan dikkat çekici. Ayrıca Malayca ile Türkçe arasında aynı anlama gelen onlarca kelime bulunuyor.

Sultan Ebu Bekir Tememggong, "Modern Johor'un Babası" olarak bilinen, ülke tarihine damgasını vurmuş bir sultan. 1862 -1895 yılları arasındaki hükümdarlığı boyunca, 'Seri Maharaja Johor' unvanı alan Sultan Ebu Bekir, Malaylar arasında millî kahraman olarak anılan ilk sultan. Johor Sultanlığı döneminde ülkesinin yurt dışı ilişkilerine büyük önem veren Ebu Bekir, 1866'daki Avrupa ziyaretleri ile ülkesinde, 'Avrupa'yı ziyaret eden ilk sultan' unvanı alır. Sultan Ebu Bekir'in ziyaretlerinden sonra Johor'a gelen Rukiye ve Hatice hanımların hikâyesinden günümüze kalan miras, Rukiye Hanım üzerinden devam ediyor. Onun torunları daha sonra Malezya'nın siyaset, ekonomi ve bürokrasisinde çok önemli noktalara gelecektir.

Malezya'nın yakın tarihinde en fazla merak edilen figürlerden biri konumundaki Rukiye Hanım'ın hikâyesini, Kuala Lumpur'da yaşayan bir Türk akademisyen araştırıyor. Onunla ilgili bir belgesel hazırlayan Ahmet Kaplan, Rukiye Hanım'ın evlilikleri, çocukları ve torunlarıyla ilgili ilginç bilgilere ulaşmış. Buna göre, Rukiye Hanım ilk evliliğini, Sultan Ebu Bekir'in kardeşi Ungku Abdul Mecid ile yapar. Bu evlilikten Ungku Abdul Aziz, Ungku Abdul Hamid ve Ungku Abdul Rahman adında 3 çocuğu olur. Ungku Abdul Aziz, daha sonra Johor'un 6. başbakanı olacaktır. Eşinin vefatından sonra Jakartalı tüccar Syed Abdullah al-Attas ile evlenir Rukiye Hanım ve bu evlilikten Syed Ali al-Attaş adında bir oğlu dünyaya gelir. Ahmet Kaplan'ın tespitlerine göre Sultan Ebu Bekir, Al-Attaş'ı bu evliliğe uygun bulmaz. Sultan'ın baskısı ile Rukiye Hanım eşinden ayrılır. Rukiye Hanım ülkedeki üçüncü ve son evliliğini, Johor'un ilk Maliye Bakanı Dato Jafaar bin Haji

Muhammad ile yapar. Bu evlilikten Aishah, Kamariah, Onn, Muhammad, Azizah, Ahmad Kepol ve Yahya adında 7 çocuğu olur.

Rukiye Hanım'ın ilk evliliğini yaptığı Ungku Abdul Mecid'in soyundan gelen tek bir torunu yaşıyor bugün Malezya'da. Ya da en azından bilinen tek torun denebilir. Prof. Dr. Ungku Abdul Aziz, 1922 doğumlu. Londra'da doğan Ungku Abdul Aziz, ekonomist, yönetici, akademisyen, sporcu ve yazar yönleriyle ülkede iyi tanınan bir isim. Uzun yıllar Malaya Üniversitesi'nde rektör yardımcılığı yapan ve ülkede royal profesör unvanı alan ilk Malay kökenli akademisyen olan Prof. Abdul Aziz, 37 yıldır Malezya Ulusal Kooperatif Hareketi'nin başkanlığını yürütüyor.

Prof. Ungku Abdul Aziz'in bir özelliği de Rukiye Hanım'ın üçüncü evliliğinden gelen torunu Sharifah Azah Aziz ile evlenmesidir. 1928 doğumlu Sharifah Hanım, aynı zamanda Prof. Ungku Abdul Aziz'in kuzeni. Malezya'da faaliyet gösteren İngilizce gazetelerde yazarlık yapan Sharifah Azah Aziz, aynı zamanda Malezya Kadın Gazeteciler Birliği'nin de kurucularından. Bu çiftin evliliğinden, 1948'de Ungku Zeti Akhtar adında, çok zeki bir kız çocuğu dünyaya gelir. Johor Bahru doğumlu Zeti Akhtar, 1970'te Malaya Üniversitesi ekonomi bölümünden mezun olur. Master ve doktorasını Pensilvanya Üniversitesi Warton okulunda yapan Dr. Zeti Akhtar, 1985 yılında girdiği Malezya Merkez Bankası'nda, 2000 yılından bu yana başkanlık görevi yürütüyor. Ülkedeki başarılarından dolayı Tan Sri Dato sıfatıyla ödüllendirilen Zeti Hanım, Asya ve Uzakdoğu'da merkez bankası başkanlığına kadar yükselmiş tek kadın olma özelliğine de sahip. Döviz kuru reformu, sermaye piyasası ve bankacılık sektöründeki başarılı rollerinden dolayı, 2003'te Euromoney tarafından dünyada yılın merkez bankası başkanı seçilen Dr. Zeti Akhtar, 2007 yılında da Global Finans dergisi tarafından 'finans sektöründe en güçlü kadın' ilan edilir.

Melaka'dan Johor Sultanlığına gidiyoruz

Melaka'daki belgesel çekimlerimizi tamamlayıp sabah erkenden yola çıkıyoruz, tarihler 11 Eylül 2015 Cumartesi. Yaklaşık 200 kilometre yolumuz var, palmye ormanları ve kauçuk ağaçları arasından geçerek Johor Sultanlığına geliyoruz, Johor Sultanlığı Malezya'nın önemli merkezi, bugünkü adı Yeni Johor anlamına gelen "Johor Bahu". 2 milyon nüfuslu şehir ayrıca başlı başına sultanlık. Malezya'nın en etkili sultanlıklarından birisi. Geçmişte, dünyaca ünlü bugünkü Singapur adası Johor sultanlığına aitti. İngilizler Singapur adasını Johor sultanlığından kiralamışlar. Bugün Singapur adası ile Johor arasında sadece bir köprü var, Johor da gelişmiş bir bölge. Burada yeni şehirler oluşturuluyor. Şehri boydan boya geziyoruz, her yer Malezya ve Johor sultanlığı bayrakları ile donatılmış. Rehberimiz Johor sultanının çok zengin birisi olduğunu yetim ve kimsesizler için eğitim komplekslerini kurup çocukları eğittiğini söylüyor. Zaman zaman Johor sultanının Malezya devlet yönetimi tarafından çıkartılan yasalara karşı tavır aldığını ve Johor sultanının kabul etmediği hiçbir yasanın Malezya Parlamentosun'dan geçmediğini de öğreniyoruz.

JOHOR BAHRU EYALETİ

Johor Bahru (Yeni Johor) Malezya'nın güneyinde Johor eyaletinin merkezi şehri. Singapur'a yürüme mesafesinde olan şehir, bu konumu sayesinde dışarıya açılan kapısı konumundadır. Malezya'ya her yıl gelen yaklaşık 16 milyon turistin %60'ı Malezya'ya Johor Bahru üzerinden giriş yapmaktadır.

Malezya'nın dördüncü büyük şehri Johor Bahru, şehir merkezinde 886.033 kişi, anakent alanında ise yaklaşık 1,73 milyon kişinin yaşadığı, önemli bir sanayi, turizm ve de ticaret merkezi konumundadır.

Singapur'a iki adet köprü ile bağlanan Johor Bahru, Çin'deki Shenzhen şehri ile Hong Kong şehri örneğinde olduğu gibi, Singapurla sahip olduğu ekonomik ve de kültürel bağları sebebiyle bu şehrin bir nevi iç bölgesi yani hinterland'ı gibidir. Johor Bahru yönetim biriminin nüfusu 1.056.000 (2000) olup bunun %45'i Malaylar, %41,5'i Çinliler, %9,1'i Hintliler ve de %4,4'ü diğer gruplardan meydana gelmektedir.

TORUNLARI SİYASETİN ZİRVESİNDE

Rukiye Hanım'ın 1891'de Johor'un ilk eyalet bakanı Dato Jaafar Haji Muhammed ile üçüncü evliliğini yaptığını ve 7 çocuğu dünyaya geldiğini söylemiştik. Dördüncü çocukları Onn doğduğunda babası Dato Jaafar, Johor Kadısı Syed Salim Al-Attas'tan uygun bir isim vermesini ister. O da isminin olduğu gibi kişiliğinin de eşsiz olması ümidiyle 3 önemli Jawi harfini bir araya getirir: Onn... Diğer çocuklarının aksine Dato Jaafar, oğlu Onn'da küçük yaşından itibaren büyük bir potansiyel görür. Küçük yaşından itibaren disiplinli bir eğitim alan Dato Onn Jaafar, pahalı da olsa eğitimini İngiltere'de sürdürür. Annesi Rukiye Hanım'ı küçük yaşta kaybetmesine rağmen İngiltere'deki eğitimine devam eder.

Onn, 1946-49 yılları arasında Johor'un eyalet bakanı olarak atanana kadar aile geleneğini takip ederek eyalet idari vazifelerinde bulunur. Dato Jaafar Onn, Malezya'nın bağımsızlık mücadelesinin önem (KAYNAK: Uzak Asya Tarihinde Osmanlı İzleri) (Yazan: Zafer Özcan 21 Mart 2011)

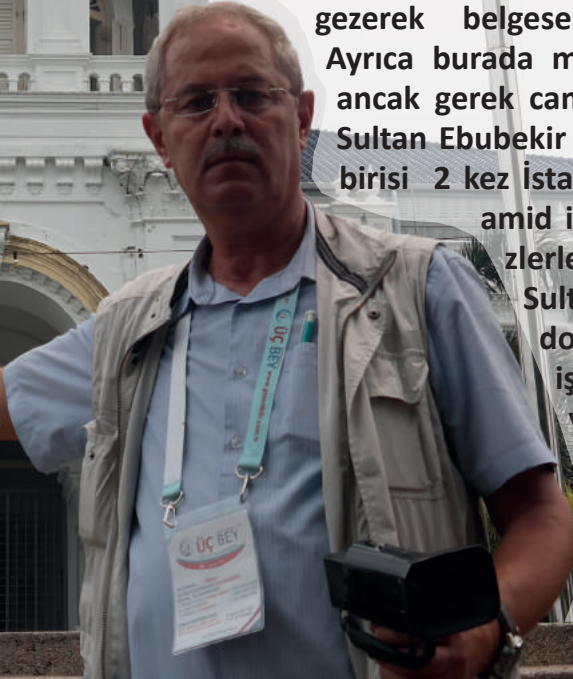

JOHOR SULTANI EBUBEKİR CAMİSİNDEYİZ

Johor sultanının dedesi Ebubekir Efendi tarafından yapılan Singapur'a hakim teppe üzerine yapılmış Palmiye ağaçları içindeki caminin belgesel görüntüleri çekiyoruz, camii farklı minareleri ile görölmeye değer modern mimariyeye sahip, caminin bahçesinde gezerek belgesel için görüntüler alıyoruz. Ayrıca burada müze olduğunu öğreniyoruz, ancak gerek camii ve gerekse müze kapalı. Sultan Ebubekir Osmanlı ile ilişkileri çok iyi birisi 2 kez İstanbul'a gelen Sultan Abdülhamid ile görüşen bir sultan. İngilizlerle de ilişki içinde olan Johor Sultanı Ebubekir Osmanlı ile dostluğu eskilere dayanıyor. İlişkiler konusunda Malezya'da yaşayan Türk akademisyen Ahmet Kaplan tarafından yapılan araştırmanın bir bölümünü sizlerle paylaşıyoruz...

Johor sultanının dedesi Ebubekir Efendi tarafından yapılan Singapur'a hakim teppe üzerine yapılmış Palmiye ağaçları içindeki caminin belgesel görüntüleri çekiyoruz, camii farklı minareleri ile görölmeye değer modern mimariyeye sahip, caminin bahçesinde gezerek belgesel için görüntüler alıyoruz. Ayrıca burada müze olduğunu öğreniyoruz, ancak gerek camii ve gerekse müze kapalı. Sultan Ebubekir Osmanlı ile ilişkileri çok iyi birisi 2 kez İstanbul'a gelen Sultan Abdülhamid ile görüşen bir sultan. İngilizlerle de ilişki içinde olan Johor Sultanı Ebubekir Osmanlı ile dostluğu eskilere dayanıyor. İlişkiler konusunda Malezya'da yaşayan Türk akademisyen Ahmet Kaplan tarafından yapılan araştırmanın bir bölümünü sizlerle paylaşıyoruz...

JOHOR SULTANI EBU BEKİR'İN OSMANLI'YA İLGİSİ

Johor Sultanı Ebu Bekir Tememggong, “Modern Johor’un Babası” olarak bilinen, ülke tarihine damgasını vurmuş bir sultan. 1862 -1895 yılları arasındaki hükümdarlığı boyunca, ‘Seri Maharaja Johor’ unvanı alan Sultan Ebu Bekir, Malaylar arasında millî kahraman olarak anılan ilk sultan. Johor Sultanlığı döneminde ülkesinin yurt dışı ilişkilerine büyük önem veren Ebu Bekir, 1866’daki Avrupa ziyaretleri ile ülkesinde, ‘Avrupa’yı ziyaret eden ilk sultan’ unvanı alır. Sultan Ebu Bekir’in Osmanlı sultanları Sultan Aziz ve Sultan Abdül Hamidi ziyaretlerinden sonra Johor’a gelin giden Çerkez asıllı Rukiye ve Hatice hanımların hikâyesinden günümüze kalan miras, Rukiye Hanım üzerinden devam ediyor. Onun torunları daha sonra Malezya’nın siyaset, ekonomi ve bürokrasisinde çok önemli noktalara gelir. Yapılan araştırmanın bir bölümünü sizlerle paylaşıyorum.

“Johor Sultanı Ebu Bekir Tememggong, 1866’da çıktığı Avrupa seyahatinde İstanbul’a da uğrayarak Osmanlı Padişahı Sultan Abdülaziz Han’ı ziyaret eder. İki Müslüman devlet başkanı arasında çok sıcak ilişkiler gelişir. Sultan Ebu Bekir, Abdülaziz Han’dan büyük bir ilgi ve misafirperverlik görür. İki devlet arasındaki ilişkiyi kalıcı hâle getirmek isteyen Osmanlı Sultanı, kendi hareminde yetişen Çerkez kökenli Rukiye Hanım’ı Sultan Ebu Bekir Han’a hediye eder. Rukiye Hanım’ı ülkesine getiren Sultan Ebu Bekir, onu kardeşi Ungku Abdul Mecid ile evlendirir. Bu evlilikle, Rukiye Hanım’ın 38 yıl sürecek Johor ya da günümüzdeki adıyla

Malezya macerası başlamış olur. 1866'dan, vefat ettiği 1904 yılına kadar 38 yıl Johor'da yaşayan, 3 evlilik yapan ve toplam 11 çocuk sahibi olan Rukiye Hanım, Malezya'ya damgasını vurmuş saygın bir Osmanlı hanımefendisi. Onun torunları, yakın geçmiş ve günümüzde modern Malezya'nın en önemli isimleri arasında yer alıyor.

İki devlet arasındaki en iyi ilişkiler ise Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşanır. Sultan Ebu Bekir, 1866'daki İstanbul ziyaretinden sonra, 1893'te tekrar İstanbul'a gelir ve Sultan II. Abdülhamit tarafından kabul edilir. Ziyareti sırasında kendisine Sultan II. Abdülhamit Han tarafından birinci dereceden Nişan-ı Osmani tevdi edilir. Bu ziyarette de bir öncekinde olduğu gibi yine bir kız alıp verme hadisesi yaşanır. Sultan Ebu Bekir, Sultan II. Abdülhamit Han'ın hareminden Hatice Hanım'ı ülkesine götürür. Bir rivayete göre Hatice Hanım, daha önce Johor'a gelin giden Rukiye Hanım'ın da kız kardeşidir. Sultan Ebu Bekir, Johor'a dönüşünden sonra 1894'te Hatice Hanım ile evlenir. Bu evlilikten Tunku Fatimah isimli bir kızı dünyaya gelen Sultan Ebu Bekir, bir yıl sonra vefat eder.

Osmanlı - Malay ilişkilerinin ne kadar iyi olduğunu anlamak için bugün Malezya'daki bazı eyaletlerin bayrakları bile bize çok şey anlatıyor. Bayraklardaki hilal ve yıldız bu açıdan dikkat çekici. Ayrıca Malayca ile Türkçe arasında aynı anlama gelen onlarca kelime bulunuyor. (Kaynak: 21 Mart 2011 Aksiyon dergisi)

SİNGAPUR

Resmi Adı: Singapur Cumhuriyeti

Başkent: Singapur

Nüfus: 5,7 milyon

Yüzölçümü: 719,9 km²

Resmi Dili: İngilizce, Malayca, Çince ve Tamilcedir.

Para Birimi: Singapur Doları (SGD)

Kaynak: Wikipedia

Singapur Belgesellerini
bu karekodları okutup
Youtube kanalımızdan
izleyebilirsiniz:

SİNGAPUR'A KÜLTÜR GEZİSİ

Malezya'nın en etkili sultanlıklarından olan Johor Sultanlığındaki gezimizi tamamlayıp Singapur'a doğru yola çıkıyoruz, rehberlerimiz bizi uyarıyor, sıkı kontroller olduğunu söylüyorlar. Kapalı paket sigaralara el konulduğunu ve ceza yazıldığını öğreniyoruz, sigara tiryakilerini telaş alıyorlar, Singapur yasaklar ülkesi. Onbinlerce dolar milli gelire sahip Singapur dışardan ülkeye yüksek nikotinli sigara sokulmuyor. Singapur da Özel yapılmış nikotini olmayan aromalı sigaralar var, sokakta bile sigara yasak, sakız çiğnemenin yasak olduğu ülke tam anlamı ile bir yasaklar ülkesi Tanpon bölgede sınır elektrik verilmiş dikenli tellerle korunuyor, yolun sağ ve sol tarafındaki tellerde rehberimiz elektrik olduğunu söylüyor. Biz Singapura giderken çeşitli kaynaklardan Singapur tarihi ile ilgili derlediğimiz bilgi notunu sizlerle paylaşıyoruz.

SIN GA PUR'UN KISA TARIHI

111

Singapore River, Singapore.

Raffles Place, Singapore.

Singapur Cumhuriyeti, Malay Yarımadası'nın güney ucunda, ekvatorun 137 kilometre kuzeyinde yer alan bir ada devletidir. Kuzeyde Malezya'nın Johor bahro Eyaleti, güneyde ise Endonezya'nın Riau Adaları ile çevrili, dünyanın az sayıdaki şehir devletlerinden biridir. Singapur'un tarihi 11. yüzyıla dayanmaktadır. 14. yüzyılda Srivijayan Prens Parameswara'nın egemenliği altındayken adanın önemi arttı. 1613 yılında Acehnese akıncıları tarafından yıkılana dek önemli bir liman kenti haline gelmişti. İngiliz Sir Thomas Stamford Raffles'in 1819 yılında İngiliz limanı kurmasıyla Singapur'un modern tarihi başladı. İngiliz sömürgesi altında Hindistan-Çin ticaret merkezi ve Güney Asya antrepo ticaret merkezi olmasıyla önem kazandı. Beş yıl içerisinde nüfus 10.000'i geçti ve liman yılda 3.000'i aşkın ticari işleme ev sahipliği yapmaya başladı. 1824'te imzalanan anlaşmayla bölge, Britanya ve Hollanda egemenliği arasında paylaşıldı ve ada, daimi olarak Britanya'nın eline geçti. Süveyş Kanalı'nın 1869'da açılmasıyla Singapur bir zenginleşme ve gelişme dönemine daha girdi. Doğu-Batı ticaretinin giderek artan trafiğini kontrol edebilmek ve yeni buharlı gemilere yakıt aktarabilmek için liman genişletilir ve Çin'den işçiler getirildi.

19. yüzyılın sonlarında Malay Yarımadası'nda kurulmuş olan kauçuk ve kalay madenleri geliştirilir. Maden ürünleri Singapur'dan Çinli tüccarlar aracılığıyla endüstri ülkelerine ihraç edilir. Bu yeni gelişme Çin'den yeni bir göçmen dalgasını daha getirir. Malay Federasyonu'nun 1895'te kurulmasıyla Singapur, Malezya'dan ayrılır ve günümüz bağımsız Singapur'unun temelleri atılmış oldu.

II. Dünya Savaşı sırasında 1942-1945 yılları arasında İngilizlerin her türlü koruma ve yardımdan yoksun bıraktığı Singapur, Japon İmparatorluğu tarafından işgal edildi. Adı Japonca'da ("Güney adasının ışığı" anlamında) olarak değiştirilen Singapur, Japonya'nın Büyük Doğu Asya Ortak Refahı Alanı'na dahil edil-

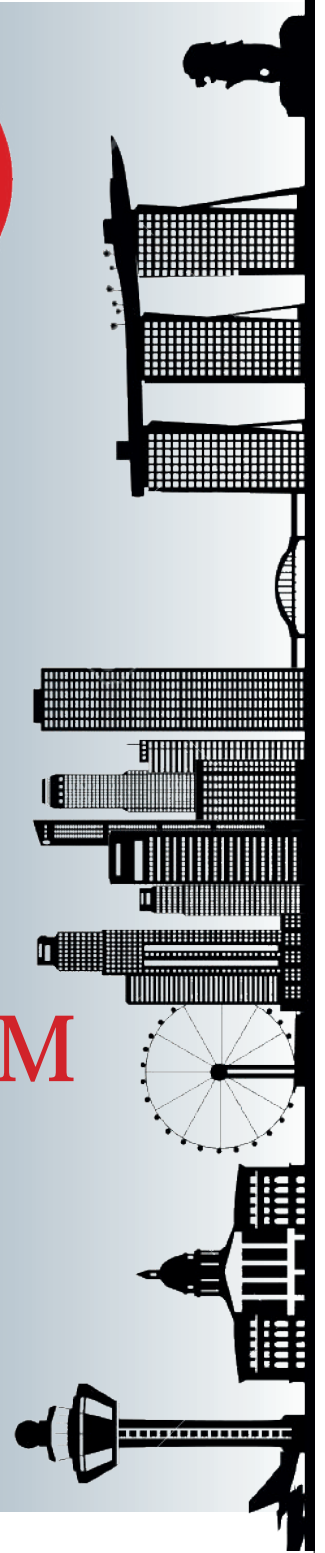
di. Savaş sona erdiğinde Singapur, kendi öz yönetimini alana kadar İngiliz kontrolü altına girdi. 1946'da Singapur, Malezya'dan bağımsız bir Britanya Kraliyet Kolonisi oldu. 1948'de ise demokrasi yönünde ilk adım sayılabilecek Yasama Konseyi'nin 22 üyesinden dokuzu için ilk seçimler yapıldı. Konseyin geri kalanı da adaylarla tamamlansa da en yüksek otorite hala Britanya'dan atanan valide bulunmaktaydı.

Kolonilerin bağımsızlıklarına kavuştukları bu dönemde Britanya, 1963'te küçük sömürgelerin kendi başlarına varlıklarını sürdüremeyeceklerini öne sürerek Singapur'u Malaya, Sabah (Kuzey Borneo) ve Saravak ile beraber Malezya Federasyonu'na katılması, fiilen atılmış bir geri adım olarak algılandı. Ancak sosyal huzursuzluk ve iktidardaki Singapur Halk Hareketi Partisi ve Malezya İttifak Partisi arasındaki anlaşmazlıkları Malezya ile Singapur'un ayrılığı sonuçlandı. Başbakan Lee Kuan Yew, Singapur'u federasyondan çıkararak 9 Ağustos 1965 tarihinde tam bağımsız bir cumhuriyet statüsüne kavuşturdu.

31 yıl başbakan olarak görev yapan ve Singapur'un bağımsızlığını kazanmasından sonraki 25 yılın deneyimini yaşayan Lee Kuan Yew, 1990'da görevden çekilerek yerini Goh Chok Tong'a bıraktı. (Kaynak Wikipedia)

21 YIL SONRA
YENİDEN
YASAKLAR
ÜLKESİ
SİNGAPUR'DAYIM

Singapur tarihi ile ilgili bilgi notunu okuduktan sonra Singapur gümrük kapısına geliyoruz. Rehberimiz kesinlikle fotoğraf ve video görüntü çekmenin yasak olduğunu ve cezaların çok ağır olduğunu söylüyor, sıkı uyarılar alıyoruz, Singapur için Asya'nın İsrail'i diyor. Gerçekten gümrükte bizleri ellerinde yırtıcı kurt köpeği olan polisler karşılıyor, Gümrük kapısı çok hassas ve gizli kameralar tarafından izleniyor. Sıraya girip uzun bir bekleyiştten sonra pasaport kontrolünden geçip Singapur'a giriyoruz, Singapura ilk kez 1994 yılın'da Dubai, Maldiv adaları üzerinden Darıca'da kürulu Aslan Çimento fabrikası'nın o yıllardaki genel müdürü değerli dostum Sn. Cengiz Özdemir'in daveti ile gelmişim. 21 yıl sonra yeniden Singapur'da olmanın heyecan içindeyim. Singapur'da ilk durağımız Ba'alwie camii oluyor.

SİNGAPUR'DA OSMANLI İZLERİ

Singapur küçük ama önemli ülkelerden biri. 5 milyona yakın nüfusuyla Singapur geçmişte de önemliydi. Osmanlı ilk kez Singapur'a elçi atamış Singapur'daki büyükelçi ile birlikte bölgeye önem vermiş Osmanlı. İlk durak olan Ba'alwie camii adeta Osmanlı mirasının uzak doğu Asya'da sergilendiği bir müze

gibi. Camii görevlileri bizi sıcak karşılıyor. Yemek ikramında bulunuyorlar görevlilerden bilgiler alıyoruz. Camii devasa gökdelenler arasında minaresi ve bahçesindeki ağaçlarla tabloyu andırıyor. Camii görevlileri Abdülhamit Han'a vefa için bir köşe kurmuşlar bir oda açmışlar burada objeler var.

ERDOĞAN VE DAVUTOĞLU'NDAN KURAN-I KERİM

Tarihi caminin bir bölümünde Mevlana ile ilgili sergi açılmış diğer bölümde caminin tarihçesi ile ilgili fotoğraflar var. Singapur tarihi ile ilgili gazete küpürleri ve fotoğraflar da sergilenmiş. Mihrap göz dolduran caminin içerisinde Başbakan Davutoğlu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Türkiye’de özel olarak basılan altın yıldızlı Kur’an-ı Kerim’ler hediye edilmiş. Gerçekten caminin içi hem bir müze hem de tam anlamıyla ibadethane gibi tarihi konumda. Cami yetkililerinden bilgi alarak adeta müze olan ve bir çok Osmanlı belgesinin yer aldığı camiye yetkililerden bilgi alarak belgesel görüntülerini çekerken sizleri camii ile ilgili Türk basınında yer alan haberlerden derlediğimiz bilgi notunu paylaşıyorum...

SİNGAPUR'DA OSMANLI İZLERİ

Türkiye'den binlerce kilometre uzakta, küçük bir ülke olmasına rağmen Uzakdoğu'nun önde gelen ekonomik güçleri arasında yer alan Singapur, Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'in mirasını hala yaşıyor ve kendilerine gönderilen ilk Malayca Kur'an-ı Kerim'i muhafaza ediyor.

Osmanlının son dönemlerinde Sultan II. Abdülhamid'in İttihad-ı İslam siyaseti (Dünya Müslümanlarını Hilafet çatısı altında birleştirme) çerçevesinde bölge Müslümanları ile bağlantıya geçilerek Hilafete bağlanmış ve bölge Müslümanları Osmanlı'ya ve Türkiye'yi unutmamış.

Ba'alwie Camisi imamı Seyyid Hasan El Attas, babasının yaptırdığı camide bu eserlerin en kıymetlilerini muhafaza ederek, sergiliyor. El Attas, babasının 1954'te önce küçük bir mescit şeklinde inşa ettiği Cami'de seminer, konferans, düğün gibi birçok organizasyonun yapıldığını, talebe yetiştirilen bir külliye.

Camii imamı Attas Arabistan'dan Singapur'a gelen Seyyid ailesine mensup. Caminin içerisinde dünyadaki tüm Müslüman toplulukların kendine has eserlerini ve tarihi el yazması Kur'an-ı Kerim'lerini muhafaza eden aile, Osmanlı'ya ve Türkiye'ye hususi bir önem veriyor.

Osmanlı ve Türkiye için caminin namazgah kısmında hususi bir köşe oluşturan El Attas, bu köşede Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin kabrinin bir fotoğrafının yanı sıra, Osmanlı-Türk

kültürüne has eserler ve Osmanlı Devlet Arması'nı sergiliyor. Ayrıca bu köşede Osmanlı Sultanlarının fermanlarından da bir örnek bulunuyor.

Caminin giriş kısmında bulunan ve dikkat çeken tarihi bir Osmanlı asker zırhı (sayfa 118) ise müzenin en nadide parçalarından biri olarak dikkati çekiyor. El Attas, daha önce bu zırhın yaklaşık 100 yıllık olduğuna inandıklarını, ancak kendilerini ziyaret eden bir Türk tarih profesörünün bu zırhın 200-300 yıllık tarihi olduğunu söylediğini aktarıyor.

Caminin arka kısmına geçildiğinde ise muhafazalı bir odada el yazması onlarca Kur'an-ı Kerim'i muhafaza eden El Attas, ellerindeki en nadide parçanın Osmanlı döneminden kalma, yüzlerce yıllık el yazması Kur'an-ı Kerim'in bir nüshasını gösteriyor. El Attas, el yazması Kur'an-ı Kerim'i gösterirken, "Kuran-ı Kerim Mekke ve Medine'de indi, Mısır'da okundu ve İstanbul'da yazıldı" ifadesini kullandı.

Sultan Abdülhamid'in bölge Müslümanları için hazırlattığı Malayca tefsirli Kur'an-ı Kerim'in kendileri için önemli olduğunu vurgulayan El Attas, Kur'an-ı Kerim'in Malay alfabesiyle hazırlanarak basıldığını söylüyor.

El Attas bu Kur'an-ı Kerim'in ilk kez Osmanlı tarafından 1903 senesinde bölge Müslümanları için hazırlandığını kaydediyor ve Malayca hazırlanan Kur'an-ı Kerim'in bölgede hızla çoğaltıldığını ve Müslümanlara ulaştırıldığını anlatıyor.

Bölge Müslümanlarının Osmanlı'ya hususi bir önem verdiğini vurgulayan El Attas, bir talebesinin gümüş üzerine değerli taş ve elmaslarla hazırladığı Osmanlı hilalini gösteriyor.

El Attas, caminin arka bölümünde özel bir odada muhafaza ettikleri dönemin Halifesi Sultan II. Abdülhamid'in büyük bir portresini de gösteriyor.

Yağlı boya ile hazırlanmış tabloyu işaret eden El Attas, Osmanlı Sultanı ve Halifesinin yeryüzündeki tüm Müslümanların temsilcisi olduğunu söylüyor.

“Bu bölgenin Türkiye ile ilişkileri yeni değil” diyen El Attas, bölge ile Türkiye arasında yüzyıllara dayanan bir bağ olduğunu vurguluyor.

El Attas, “Bölgedeki Müslümanların o dönem Osmanlı Sultanının ağzından çıkacak sözlerle baktığını” belirtiyor ve bölge Müslümanlarının sık sık İstanbul'a gittiğini anlatıyor.

Parmağındaki tuğrayı gösteren El Attas, bölge Müslümanlarının ne zaman yardıma ihtiyacı olsa Osmanlı Sultanına yardım istemeye gittiğini kaydediyor.

El Attas, camideki küçük müzelerinde Türkiye'den gelen birçok eser olduğunu söyleyerek, o dönemlerde gelmiş olan bazı Osmanlıların halen bölgede yaşadığını belirtiyor.

El Attas, bölgede ayrıca Sultan II. Abdülhamid döneminde gelen iki tane Osmanlı hanım Sultanının kabirlerinin bulunduğunu söylüyor.

OSMANLI DÖNEMİNDE SİNGAPUR

Tarihçiler ise bulunan kabirlerden birinin Sultan Abdülhamid zamanında gönderilen Osmanlı Şehbenderi (Büyükelçi) Ahmed Ataullah Efendi'ye diğerinin ise o dönem Singapur'u da içine alan bugün Malezya topraklarında olan ve Singapur'a bir köprüyle bağlı olan Johor Sultanının kardeşiyle evlendirilen ve Çerkez cariyesi Rukiye Hanım'a ait olduğunu savunuyor.

Osmanlı Devleti ile bölge Müslümanları arasında ilişkiler daha eski tarihlere dayansa da Sultan Abdülhamid'in İttihad-ı İslam siyaseti çerçevesinde zirveye ulaştı.

O dönemde Japonya'ya giden ve Kuşimoto açıklarında batan Ertuğrul Fırkateyni'nden, Çin'in Şanghay kentine gönderilen Miralay Enver Paşa heyetine kadar birçok resmi Osmanlı heyeti Singapur limanına uğramış ve bölgedeki Müslümanlarla temasa geçerek Hilafet merkezi ile bağlantılarını sürdürmüştü.

Bunların yanı sıra dönemin meşhur seyyahlarından Kazan Tatarı Abdürreşid İbrahim de bölgeye gidiyor, buradaki izlenimlerini ve bölge Müslümanlarını da Alem-i İslam adlı eserinde anlatıyor.

Osmanlı Bürokratının Singapur Anıları

Bölgedeki temaslarını ayrıntılı bir şekilde kaleme alan bir Osmanlı bürokratı olan Mustafa Bin Mustafa ise uzun soluklu yaptığı Asya seyahatinde Cahor ve Singapur civarında dönemin Johor Sultanı tarafından bir yıl misafir ediliyor.

Günümüzde olduğu gibi o dönemde önemli limanlardan olan Singapur limanına ilk gelişini anlatan Mustafa, bölgede kısa süreli olarak kalmak istediğini ancak Osmanlıya verilen önemden ötürü Johor Sultanı Ebu Bekir Han'ın kendisini 12 ay misafir ettiğini anlatıyor.

Birçok seyahatname ve dönemi anlatan vesikada Cuma hutbelerinin Sultan Abdülhamid adına okunduğu kaydedilirken, bölge Müslümanlarının Hacca gitmeden evvel mutlaka Osmanlı Halifesini ziyaret ettiği kaydediliyor.

Mustafa seyahatnamesinin sonunda bölge Müslümanlarının Osmanlıya olan muhabbetinden bahsediyor ve Ebu Bekir Han'ın "teklif ve ısrarı" nedeniyle bölgede kaldığını anlatıyor ve şöyle devam ediyor:

"Kendilerinin teklif ve ısrarı üzerine 12 ay kadar yanlarında bulundum, hakkımda son derece teveccühleri oldu. Bu müddet içinde de hem konuştuğu dili öğrendim, hem de müsaadeleri ile idareleri altında bulunan ve yeni idaresine geçen memleketlerin bazısını gezdim. Çin ve Japonya'ya gitmek istediğimde de bırakmadılar, beni hayat boyu maiyetlerinde bulundurmak istediler. Fakat arz ettiğim yerleri gezmenin en mühim maksadım olduğunu beyan edince de, mani olmak istemediler, müsaade ettiler."

Malay Düğünü

Civardaki Müslümanların dini nikahlarının kıyıldığı camide, kadı olarak adlandırdıkları din görevlileri resmi nikahın yanı sıra dini nikah kıyıyor ve çiftlere dini nikah cüzdanı veriyor.

İslam kültürüne uygun olarak yapılan merasimin ardından Caminin ortasına hazırlanmış çeyiz çifte veriliyor ve davetlilere yine Cami içerisindeki yemekhanede misafirlere yemek ikram ediliyor. (Kaynak: A.A.)

TÜRKİYE’NİN SİNGAPUR BÜYÜK ELÇİSİNDEN TARİH KİTABI

Büyük elçilerimiz içinde eli kalem tutanlar çok az. Keşke tüm büyük elçilerimiz anılarını kaleme alıp yazabilseler. Anılarını kitaplaştıran veya bulundukları ülkelerle ilgili anılarını yazan ve tarihi araştırmaları yapıp kitaplaştıran çok az büyük elçimiz var. Yıllar önce Rodos’ta başkonsolosluk yapan merhum Zeki Çelikkol’un “Rodos’ ta Türk İzleri” kitabını okuduktan sonra Rodos’a giderek “Rodos’ta Osmanlı Medeniyeti” belgeseli çekip merhumu büyük elçiye rahmetle ve şükranla anmıştım. Zeki Çelikkol’un “Rodos’ta Türk İzleri” kitabı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da basılmıştı.

Türkiye’nin Singapur büyük elçisinin “Osmanlı Arşiv Belgelerinde Singapur” kitabı hazırladığını rehberimizden öğreniyor, kitabı getirmesini istiyorum. Kitabın görüntülerini çekiyoruz. Gerçekten çok güzel hazırlanmış önemli bir kitap. Sn. Büyük elçi Taner Seben Bey’i tüm büyük elçilerimizin örnek alarak bulundukları ülke ile ilgili bu tür tarih ve anı kitapları hazırlayarak kültürümüze kazandırmalarını bekliyoruz. Taner Bey’in hazırladığı kitapla ilgili ayrıntılı bilgi Türkiye’nin Singapur büyükelçiliğinin resmi web sitesinde yer alıyor. Kitabın ön sözünde Türkiye’nin Singapur Büyükelçisi Sn. Taner Seben tarafından yazılan ön sözde şu bilgilere yer veriliyor.

TÜRKİYE'NİN SINGAPUR BÜYÜK ELÇİLİĞİ NE ZAMAN AÇILDI?

9 Ağustos 1965 tarihinde bağımsızlığını ilan eden Singapur ile ülkemiz arasında diplomatik ilişkiler 12 Şubat 1969 tarihinde kurulmuş, 9 Ekim 1984 tarihinde çıkarılan Bakanlar Kurulu kararı uyarınca Büyükelçiliğimiz 1 Kasım 1985 tarihinde faaliyete geçmiştir.

Özellikle 19. yy'ın başlarından itibaren Osmanlı İmparatorluğu ile bölgenin önemli ticaret merkezi sıfatını taşımış olan Singapur arasında belirli ölçekte ve bölgesel etkileşimlere açık temaslar kurulduğu görülmektedir. Nitekim tarihin bu döneminde cereyan etmiş ikili ilişkiler ve temaslar hakkında çeşitli yayınlarda yararlı bilgilere ulaşmak mümkündür.

Bu yayınların incelenmesi sonucunda özellikle, Singapur'da 1901-1903 yılları arasında görev yapmış olan ve mezarı da burada bulunan Başkonsolos Ahmed Ataullah Efendi ile Başkonsolosluğun faaliyetlerinin mümkün olduğunca arşiv belgeleri ile kayıt altına alınarak Büyükelçiliğimiz kütüphanesinde hak ettiği yeri alması gerektiğine inanılmıştır. Bu doğrultuda başlattığımız çalışmalar çerçevesinde, Singapur ile ilişkilerimizin daha da geriye giderek 19.yy'ın ortalarına kadar uzandığı ve ilk Konsolosluğumuzun burada 1865 yılında, ilk muvazzaf Başkonsolosluğumuzun ise 1901 yılında Ahmed Ataullah Efendi ile birlikte açıldığı gerek Bakanlığımızın Osmanlı Arşivlerinden temin ettiği, gerek Singapur Arşivlerinden sağlanabilmiş olan çok değerli kayıtlar ile belgelendirilmiştir. Singapur'da 1865 yılında faal-

iyete geçen temsilciliğimizin Güneydoğu Asya bölgesinde açılan ilk Türk Konsoloslugu olması da Singapur ile ikili ilişkilerimize ayrı bir anlam katmaktadır.

Anılan bilgi ve belgelerin bir araya getirilmesi neticesinde, Singapur ile ilişkilerimizin tarihine ilişkin ve daha ziyade belge ağırlıklı olan söz konusu çalışma ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın tabiatıyla Osmanlı, İngiliz, Malezya ve Hollanda arşivlerinde gerçekleştirilebilecek incelemelerle daha da ileri götürülmesi yararlı olacaktır.

Temmuz 2012’de Ankara’da ilk Büyükelçiliğini açan Singapur Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin de ikili ilişkilerimizin tarihi hakkında bilgi sahibi olmaktan benzer şekilde heyecanlandıklarını görmek benim için cesaretlendirici olmuştur. Bu vesile ile bu çalışmada bana ciddi katkılarda bulunan başta, kendi aile koleksiyonlarında bulunan ilk Başkonsolosa ait bazı fotoğrafları ve notları benimle paylaşan, Ahmed Ataullah Efendi’nin küçük kardeşinin torunu Hesham Ne-

ametullah Efendi olmak üzere, halen Malezya toprağı sayılan Singapur’daki mezarlığı ziyaret etmemi sağlayan Syed Hassan Al-Attas’a, Güney Afrika’da yaşayan Hesham Efendi ile irtibata geçmemi sağlayan ve bazı belgelerin günümüz Türkçesine çevrilmesinde yardımcı olan Atatürk Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Sadi Çöğenli’ye, Osmanlıca belgelerin tercümelerini sadeleştiren Diyanet İşleri Başkanlığı mensubu Hüseyin İzgi’ye, Singapur Arşivlerine ait belgeleri bizimle paylaşan Singapur Ulusal Kültürel Miras Kurulu Başkanı Ong Yew Huat ile Singapur Milli Arşivler Direktörleri Eric Tan ile Eric Chin’e ve son olarak T.C. Dışişleri Bakanlığı ile Singapur Büyükelçiliğimizdeki mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim. H. Taner Seben Singapur, Haziran 2014

(Kaynak: Türkiye’nin Singapur büyük elçisi Taner Seben tarafından Haziran 2014 yılında yazılan “SİNGAPUR’DAKİ İLK TEMSİLCİLİKLERİMİZ VE BAŞKONSOLOS AHMED ATAULLAH EFENDİ” kitabı’nın ön sözünden alınmıştır.)

ATAULLAN EFENDİ'NİN MEZARIN'DA BELGESEL ÇEKTİK

Türkiye'nin Osmanlı dönemindeki ilk Singapur başkonsolosu Ataullah Efendi'nin mezarı Singapur / Malezya Sınır kapısına çok yakın bir caminin bahçesindeki türbede bulunuyor. Tur rehberleri çok önemli . kültür ve inanç turu yaptıracak rehberler daha da önemli. Acı ama gerçek bize Singapur'u gezdiren Türk rehberimizin "Singapur'da Türk-İslam medeniyeti tarihi ve kültüründen" hiç bir bilgi ve haberi yok. Çinli bir hanımla evli olan Türk rehberimizin inanç turizmi olarak bölgeye gelen tur ekibimize fazla bir bilgide verememesi hem üzücü ve hem de düşündürücü. Belgesel çekimlerimizi çok özel çabalarla ve güçlüklerle gerçekleştiriyoruz.

Palmiye ağaçları içindeki cami Singapur Osmanlı ilişkileri tarihi için önemli. İlk Singapur başkonsolosu mezarı burada yer-almakta. Cami imamı

ile sohbet ediyoruz. Cemaatten bilgi alıyoruz bizler için ilk Türk başkonsolosunda mezarını bulunduğu kraliyet ailesi mezarlarını bulunduğu türbe özel olarak açılıyor. Ve burada belgesel çekilen ilk Türk gazetecisi' de biz oluyoruz. Bu caminin çok ayrı bir özelliği de var Singapur İngiliz yönetiminde olduğu için Malezya Johor Sultanlığı Singapur'daki Müslümanların Cuma namazını darül harp olan ülkede değil Müslüman ülke topraklarında eda etmesi için Singapur yönetimi ile özel anlaşma yaparak caminin bulunduğu yeri Malezya Johor sultanlığı toprağı olarak kabul etmişler. Bu bakımdan burada kılınan Cuma namazı İslam toprağında kılınmış olarak kabul ediliyor.

Palmiye ağaçları içinde geniş bir bölgeyi kapsayan cami ve mezarlık Singapur'un en sade ve en güzel camilerden birisi Camiyi Singapur'dan ayrılıp Malezya giderken bir kez daha ziyaret edeceğiz.

TÜRK-SİNGAPUR İLİŞKİLERİ'NİN BELGELERLE TARİHİ GEÇMİŞİ

Bugün Türkiye ile Singapur arasında çok önemli ticari ve kültürel ilişkiler bulunmakta. Singapur'da çok sayıda Türk iş adamı yaşamakta. Her iki ülkenin karşılıklı büyük elçilikleri hizmet vermekte. Türkiye'den çok sayıda turist Singapur'a gitmekte. Tarih boyu Türk Singapur ilişkiler ile ilgili Singapur büyük elçiliğimiz tarafından hazırlanan "Singapur'daki ilk Temsilciliklerimiz ve Başkonsolos Ahmed Ataullah Efendi" kitabı çok önemli kaynak eser. Bilgilerin bir bölümünü yine sizlerle paylaşalım...

TARİHTE TÜRKİYE - SİNGAPUR İLİŞKİLERİ

İslamiyetin 12. yy'da yayılmaya başladığı Malezya topraklarında 15. yy başlarında Malay Sultanlığı kurulmuş, Johor Sultanlığı 19. yy'a kadar Malezya topraklarını ve civarındaki adaları kontrol altına almıştır.

Johor Sultanlığının mülkü olup 16. yy'da Portekiz'in, 17. yy'da da Hollanda'nın hakimiyetine giren balıkçı adası Singapur, Sultanlığın izni ile 1819 yılında Britanya Doğu Hindistan Kumpanyasına ait bir ticaret ofisine ev sahipliği yapmış, bunu takiben 1824 yılında Britanya'nın hakimiyetine girmiş, 1826'da da İngiliz Boğaz Kolonilerinin (The British Straits Settlements) yönetim merkezi haline gelmiştir.

Adadaki İngiliz hakimiyeti Japonya'nın işgaline uğradığı 1941-45 yılları haricinde, yeni kurulan Malezya Federasyonu'na katıldığı 1963 yılına kadar sürmüştür. Ancak Malaylar ve Çinliler arasındaki anlaşmazlıklar yüzünden birliğin başarılı olamamasını takiben Singapur 1965'te federasyondan ayrılarak tam bağımsızlığına kavuşmuştur.

Bu tarihi perspektif içerisinde, ancak 19. yy'ın ortalarına kadar izi sürülebilen Singapur ile ilişkilerimizi, Güneydoğu Asya'nın önemli Müslüman ülkeleri olan Malezya ve Endonezya ile temaslardan ve ayrıca İngiltere ile Hollanda'nın bölgedeki Osmanlı politikasına bakış açısından soyutlayarak incelemek mümkün değildir.

Tarihte, Malezya ve Endonezya ile Doğu Akdeniz ve Ortadoğu bölgesi arasındaki ilişkiler daha ziyade Batı-Doğu istikametinde ticaret amacı ile Doğu-Batı istikametinde ise Müslümanların hac ziyaretleri ile şekillenmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu her zaman güneydoğu Asya halkları için en güçlü Müslüman ülke kimliğini taşımış, Portekiz, Hollanda ve İngiltere sömürgeciliğine karşı mücadelelerinde ümit kaynağı olmuştur. Nitekim 16. yy'da, Sumatra Adası'nın kuzeyinde bulunan Aceh Sultanlığının Portekizli'lere karşı yardım talep etmesi üzerine Osmanlı'nın Aceh'e asker ve silah göndermesi Osmanlı devletinin bölge ile ilk ilişkilerinden biri olarak bilinmektedir.

Müteakip iki yüzyıl boyunca Osmanlı'nın daha ziyade kendi bölgesi ile ilgilenmek durumunda kalması nedeniyle güneydoğu Asya'ya pek zaman ayıramadığı, ancak bölge liderlerinin Osmanlı'ya bakış açısının hiç değişmediği ve ilişkilerin ticaret ve din adamı eğitimi ve ziyaretleri gibi dini alanlarda sürdürüldüğü görülmektedir.

19. yy. ortaları ile birlikte bölgedeki Müslüman ülke liderlerinin yine Osmanlı İmparatorluğuna, bu kez Hollanda ve İngiltere sömürgeciliğine karşı korunma ve Aceh'in Osmanlı süjesi olarak kabul edilme taleplerini ilettikleri, Osmanlı'nın da giderek bölge ile daha fazla ilgilenmeye başladığı anlaşılmaktadır. Osmanlı'nın bu taleplere elinden geldiğince yanıt vermeye çalışması Malezya ve Endonezya'da milliyetçiliğin ve sömürgecilik karşıtı akımların doğmasına yardımcı olmuş, bu eğilim İngiliz ve Hollanda sömürge devletleri tarafından Osmanlı'nın Pan İslamizm gücü olarak nitelendirilmiş ve ciddi endişe kaynağı olmuştur.

Esasen Türk ve Malay dünyası arasında yoğun ilişkiler kurulmasına yol açan Aceh sorunu bu endişeyi üst seviyelere taşımıştır. 1868 yılında Hollanda'nın Aceh'i ele geçirmek istemesi üzerine Aceh Sultanının İstanbul'a -1500'lerde olduğu gibi- gönderdiği bir elçi ile yardım talep etmesi Osmanlı dış politikasının gündemine oturmuş, gerek Mithat Paşa gerek İstanbul'da yayınlanan Basiret gazetesi Aceh'e bir Osmanlı filosu gönderilmesi çağrısında bulunmuşlar, bu gelişme Hollanda'da

dikkat ve endişeyle izlenmiş, ancak Osmanlı'nın o dönemdeki ekonomik ve siyasi gücü Aceh'e istenen yardımın gönderilmesine imkan vermemiştir.

Mamafih, Osmanlı İmparatorluğu bu dönemde Güney Doğu Asya'da yaşayan hem kendi tebaasına, hem de Malay ve Arap kökenli Müslüman nüfusa hizmet vermek üzere bölgede resmi temsilcilikler açma niyetini gündeme getirmiş, ancak Hollanda ve İngiltere buralarda Türk konsoloslukları açılmasına uzun süre sıcak bakmamışlardır. Bununla birlikte, kendi menfaatleri doğrultusunda Osmanlı eyaletlerinde temsilcilik açmak isteyen İngiltere, Hollanda'nın itirazlarına rağmen tutumunu değiştirerek 1864 yılında Singapur'da bir Osmanlı temsilciliği açılmasına rıza göstermiştir.

ATAULLAH EFENDİ'NİN ÖZGEÇMİŞİ (1865-1903)

Osmanlı sicil kayıtlarında kendilerine Süleymaniye Sancağı dahilinde Şehr-i Zorhanedanından Emir Süleymanzadeler denildiği belirtilen Ataullah Efendi'nin babası Erzurumlu Ebubekir Efendi (1835-1880) Osmanlı Sultanı tarafından 1861 yılında, Güney Afrika Ümit Burnu civarında yaşayan Malay toplumu içindeki dini ihtilafları çözmek için Ümit Burnu'na (Cape) gönderilir.

1884 yılında Cape'de ilk Osmanlı Okulu'nu kuran Ebubekir Efendi'nin, 5 oğlu, 1 kızı olur (Ahmet Ataullah, Hesham Neamatullah, Mohamad Allaudeen, Omar Jallaodeen, Husein Fouzi ve Fehime).

Ebubekir Efendi'nin en büyük çocuğu olan Ahmed Ataullah Efendi 4 Mayıs 1865'te Cape Town'da dünyaya gelir. İlk eğitimini babasından alır. 1876'da babasıyla Mekke, Mısır ve Türkiye gezisine çıkar. Mekke'de bir Arap okuluna gider, daha sonra Mısır'da Al Azhar'a devam eder. 1881'de Güney Afrika'ya döner. 31 Ekim 1887 tarihinde Kimberley'deki Osmanlı Hamidiye Okulu'na muallim olarak atanır.

Ahmed Ataullah Efendi Güney Afrika'da çalıştığı 17 yıl boyunca burada yaşayan Malay, Hint ve Müslümanların eğitimlerinin artırılması için yoğun faaliyetlerde bulunur, diğer sivil toplum hareketleri ve kurumlarıyla da yakından ilgilenir. İyi derecede yabancı diller (Urduca, İngilizce ve Afrikanca) konuşan Ahmed Ataullah Efendi'nin Cape Town ve Kimberley'de sosyal reformların yerleşmesinde önemli gayretleri görülür ve İlerikçi Parti'nin (Cecil Rhodes-Progressive Party) destekçisi olarak tanınır.

1894 seçimlerinde Cape Parlamentosu'na girmek için mücadele eder. Müslüman oyları ile seçilmesine kesin gözüyle bakılmasına rağmen seçim yasasına getirilen bir değişiklikle seçilmemesi sağlanır. Bir süre daha Kimberley'de kalır ve Muslim Journal'ın editörlüğünü yapar. Daha sonra Kasım 1898'de ailesi ile birlikte İstanbul'a döner ve bilahare Singapur'a atanır.

Osmanlı Arşivlerinde tespit edilen ve Memurin Mülkiye Komisyonu Azalarının imzaları ile hazırlandığı anlaşılan "Babiali Memurin-i Mülkiye Komisyonu Sicill-i Ahval İdaresi"nin 5 Şubat 1901 tarihli sicil özetinden, Ataullah Efendi'ye 26 Haziran 1889'da İstanbul Müderrisliğinin tevdi edildiği, ayrıca 25 Haziran 1889'da üçüncü rütbeden Mecidi, 27 Aralık 1894'te dördüncü ve 24 Aralık 1899'da ise üçüncü rütbeden Osmanlı nişan-ı zişanları tevcih edildiği (Ek 22), ayrıca Singapur'daki görevine başlamadan evvel 13 Ağustos 1901 tarihinde aynı komisyon üyelerinin imzaları ile bu kez Gümüş Liyakat Madalyası ile taltif edildiği anlaşılmaktadır.

BAŞKONSOLOSLUĞUN AÇILMASI VE ATAULLAH EFENDİ'NİN FAALİYETLERİ

27 Nisan 1901 tarihli Padişah onayı ile Singapur'da muvazzaf başkonsolosluk açılması ve Ahmed Ataullah Efendi'nin Başkonsolos olarak atanması kesinleşir.

Bu atamaya ilişkin olarak Singapur Resmi Gazetesi'nin (Straits Settlements Government Gazette) 2 Ağustos 1901 tarih ve 1235 sayılı nüshasında yayımlanan 30 Temmuz 1901 tarih ve 966 sayılı kararda Ataullah Efendi'nin Singapur'a Türk Konsolosu olarak atanmasına ilişkin İngiltere Kraliçesi tarafından Tanıma Belgesi'nin (Exequatur) verildiği (Ek 24), 8 Kasım 1901 tarih ve 2079 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7 Kasım 1901 tarih ve 1858 sayılı kararda da ise adı geçenin Singapur'a gelerek görevine başladığı bildirilmiştir.

Singapur'daki ilk muvazzaf Başkonsolosluğumuz 16 Kasım 1901 tarihinde "Robinson Road No. 94" adresinde ve "The Imperial Turkish Consulate" unvanıyla hizmete girmiştir. Başkonsolos Ahmed Ataullah Efendi'nin fahri kançılarlığını Seyyid Hamid Efendi, sekreterliğini ise Fransız Jalalodeen Bey yürütmüştür. İlk Başkonsolosluk binasının bugünkü Büyükelçilik kançılarının hemen arkasındaki caddede açılmış olması ilginç bir tesadüftür. Singapur'da Türk Başkonsolosluğu açılması ve bu göreve Ataullah Efendi'nin atanması Singapur basınında geniş yankı bulmuştur. Nitekim Ataullah Efendi'nin resmi olarak ataması yapılmadan çok önce 21 Kasım 1900 tarihinde "The Straits Times" gazetesinde bu atamaya ilişkin bilgi verilmesi ilginçtir. Ayrıca, Başkonsolos'un Singapur'a seyahati sırasında Kolombo'ya uğradığı ve Singapur'a intikalini takiben 5 Kasım günü Singapur Valisi ile diğer Hükümet üyelerine resmi ziyarette bulunduğu ve göreve başladığı Kasım ayı içinde Başkonsoloslukta bir açılış töreni düzenleyerek Singapur'daki Müslüman toplumun kendisine gösterdiği misafirperverliğe teşekkür etmesi gibi ayrıntıların basına yansması konunun Singapur'da önemsendiğini göstermektedir.

Başkonsolos Ataullah Efendi konut olarak önce, Mandarin caddesi No. 20 (bugünkü Ah Hood caddesi) adresindeki “Sree Masohore” isimli bir malikaneyi kiralamış, daha sonra Balestier caddesine taşınmıştır.

Başkonsolos Ataullah Efendi Singapur’da saygı görmüş, kendisi de iyi dostluklar kurmuştur. Yerel basın haberlerinden Ataullah Efendi’nin, vefat ettiği Kasım 1903’e kadar aktif yaşantısını sürdürdüğü, bu meyanda çeşitli etkinliklerin kendi himayesinde düzenlenmesine imkan verdiği, Sultan Abdülhamid’in doğum günü dolayısıyla törenler düzenlediği, ayrıca gazete ilanlarıyla tüm Osmanlı tebaası ile Pasvaran ve Hamidiye kimlikleri bulunanların Türk Konsolosluğuna kayıt olmaları gerektiği, bu hususa riayet etmeyenlerin Osmanlı yasalarına göre para cezasına çarptırılacakları duyurusunu yaptığı görülmektedir.

Ataullah Efendi’nin imzası ile 1902 yılında düzenlenmiş olan (Abdul Rahman bin Abdul Majid adına) Osmanlı pasaportu ile adı geçenin kardeşi Hesham Neametullah Efendi’ye 20 Haziran 1903 tarihinde gönderdiği, Başkonsolosluk Mührünü taşıyan not o döneme ilişkin ilgi çekici belgelerdir.

Başkonsolos 9 Kasım 1903 Pazartesi akşamı son olarak Hükümet Konağında yapılan Singapur Valisinin yaş günü kutlamasına katılır, davet çıkışında geçirdiği bir kaza neticesinde hayatını kaybeder.

Ataullah Efendi 10 Kasım 1903 Salı sabahı 01.45 civarında Hükümet Konağındaki törenden ayrılır ve o gece için kendisine yakın dostu Abdul Kader Alsagoff’un tahsis ettiği faytonla Balestier caddesinde bulunan konutuna hareket eder. Ancak atın ürkmesi ve hızlanması sonucunda, bir kaza olmasından endişe eder ve atlı arabadan atlamayı tercih eder, ancak başından ağır yaralanır. Saat 02.20 civarında yaralı halde bulunur, mamafih birkaç dakika sonra vefat eder.

39 yaşında vefat eden Ahmed Ataullah Efendi'nin cenazesi ilk olarak General Hospital'a kaldırılır. Hastanede ölüm raporuna tanınmış 3 Arap şahsiyet (Syed Omar Alsagoff, Abdul Kader Alsagoff ve Syed Alwi Al-Junid) de katılır.

Cenaze aynı gün (10 Kasım 1903) General Hospital'dan alınıp, iki siyah atın çektiği bir araba ile Syed Mohamed Alsagoff'un Java Road No. 15 Kampong Glam adresindeki evine getirilir. Cenaze geceyi bu evde geçirir.

11 Kasım 1903 Çarşamba günü cenaze Türk ve İngiliz bayraklarına sarılı bir tabut ile Alsagoff'un evinden alınıp Telok Belangah'taki Müslüman mezarlığına götürülür. Benzeri görülmemiş bir kalabalığın yanı sıra kortej, Cavenagh Köprüsünde ve Tanjong Pagar Road'da trafiğin tıkanmasına yol açar.

Cenaze töreninde Johor Sultanı, Johor Başbakanı ve Singapur Vali Vekili W. T. Taylor'ın yanı sıra Singapur'daki Başkonsoloslar ve Başkonsolosun sevenleri bulunur. Tabutunun üzerine kılıcı ve kanlı üniforması da konulan Ahmed Ataullah Efendi Telok Belangah Müslüman mezarlığında toprağa verilir.

Başkonsolosun vefatı Singapur'da büyük üzüntü yaratır. 10 Kasım günü Johor Sultanı İbrahim Osmanlı Padişahına bir taziye mesajı gönderir ve aynı gün tüm konsolosluklarda bayraklar yarıya indirilir.

Başkonsolos Ataullah Efendi'nin ölümü üzerine Singapur Valisi W. T. Taylor, durumu 11 Kasım 1903 tarihli bir telgraf ile Londra'ya bildirir.

Ataullah Efendi'nin mezarı Singapur'da ancak halen Malezya toprağı sayılan ve özellikle Kraliyet ailesi mensuplarının yattığı (Temenggong Daeng İbrahim camisinin yanı başındaki) türbede bulunmaktadır. Başkonsolos Ataullah Efendi'nin naaşının Kraliyet ailesi mensuplarının bulunduğu türbede toprağa verilmesi,

o dönemde Osmanlı İmparatorluğu'na duyulan saygı sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

28 Nisan 1904 tarihli "The Straits Times" gazetesinde, Ataullah Efendi'nin Güney Afrika'da oturan kardeşi Hesham Neamatullah Efendi'nin, Singapur'da kardeşinin cenazesinde yardımcı olan herkese ailesinin teşekkürlerinin iletilmesini rica eden bir mektubu yayınlanır.

Ebubekir Efendi ailesinin halen hayatta olduğu bilinen tek üyesi, Ahmet Ataullah Efendi'nin küçük kardeşi Mohamad Al-laudeen'in torunu Heşham Neamatullah Effendi'den (Güney Afrika'da ikamet etmektedir) sağlanan bilgiye göre Ahmet Ataullah Efendi Kulsum veya Halimah olan iki kız kardeşten biriyle evlenmiş, bu evlilikten Mehmet Fuat, Rusti, Ghaironesa (Hayrunisa) ve Gadija (Hatice) isimli dört çocuğu olmuştur.

Bir yayında Ahmed Ataullah Efendi'nin dul eşinin 1911-12 yıllarında Londra'da (38 Longridge Road, Earps Court adresinde) Khairun Nisa (Hayrunisa) ve Khadijah (Hatice) Hasanah adlı iki kızı ve Abu Bakr Rushdi Bey adlı oğluyla birlikte yaşadığı kaydedilmektedir.

(Kaynak: Türkiye'nin Singapur büyük elçisi Taner Seben tarafından Haziran 2014 yılında yazılan "SİNGAPUR'DAKİ İLK TEMSİLCİLİKLERİMİZ VE BAŞKON-SOLOS AHMED ATAULLAH EFENDİ" kitabı'nın ön sözünden alınmıştır.)

SİNGAPUR'DA YEMEK MOLASI

Singapur'da gezimiz devam ediyor. Devri alem kameraları ile tarihe not düşüp zamana noterlik yapıyoruz. Gezi yorgunluğumuzu sofrada adli bir Türk lokantasında atıyoruz. Günlerden beri Arap lokantaları ve Malezya lokantalarında Türk damak zevkından uzak yemeklerle geçirmenin acısını Türk lokantasında gidereceğiz, sade döşenmiş bayraklarla donatılmış lokantada Türkiye'ye ait yemeklerden yiyerek tüm yorgunluğumuzu atıp enerji toplayıp Singapur'daki gezimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

SİNGAPUR SULTAN CAMİİ

İlk kez 1994 yılında Singapur'a gitmiştim 21 yıl sonra yeniden Singapur'dayız, 21 yıl önceden hatırımda kalan bölgenin çok sıcak olması, yemeklerindeki soya yağı kokuları yüzünden aç kalmamız. Teleferikle Santoza adasına gidişimiz. Sigara içmenin, kabuklu yemiş yemenin ve sakız çiğnemenin yasak olması. Ayrıca 21 yıl önce Cuma

namazı kılmak için cami aramış bulamamıştım bu sefer caminin tam merkezindeyiz, Singapur'un merkezinde altın yıldızlı muhteşem kubbesi ile göz ve gönül okşayan Sultan camindeyiz. Bu camii Singapur adasını İngiliz'lere kiralayan Johor Sultanı Ebubekir tarafından yapılmış. Camii oldukça hareketli, iç düzeni, bahçesi, minaresi, akşam olmasına göz ziyafeti sunuyor. Caminin içinde namaz kılan

Müslümanlarla konuşup belgesel görüntüler çekiyoruz. Bina ve bahçeler aslına uygun olarak restore edilmiş. Gece gözüyle de olsa güzellikleri belgeselleştirip caminin manevi atmosferinden istifade ederek gönlümüz coşuyor ve Singapur'lu Müslümanlarla sohbet ediyoruz.

SİNGAPUR'DA TEKNE GEZİSİ

Singapur nüfusunun yarısı kişi başına 52000 dolarlık gelirle dünyanın en zengin ülkesi diğer yarısı ile çok fakir, aylık bin dolarla geçiniyorlar. Bir çok önemli banka burada faaliyet gösteriyor. Dünyanın en büyük kumarhanesi burada. Singapur'un gece gözüyle belgesel görüntülerini çekiyoruz yirmişer dolar ödeyip Tekne gezisine çıkacağız. Tekne ile Singapur limanından marinaya doğru yola çıkıyoruz, müthiş hareketlilik ,gökdelenler adeta ışık ve aydınlatma birer anıt konumundalar. Gece limandan ve Marina'dan Singapur'un görüntüsü insanı etkiliyor. Singapur'un sembolü balık ve aslan heykeli farklı ışık görüntüleri ile müthiş atmosfer oluşturuyor, Singapur marinasının önünde dünyanın bir çok ülkesinden gelen turistler için deniz üzerinde ışık müzik eşliğinde görsel şov gerçekleştiriliyor. Gerçekten etkileyici müthiş bir gösteri. Kameralarımızla çekim yapıp tarihe not düşüyoruz.

SİNGAPUR'DA DEVİR-İ ALEM

Singapur gerçekten enteresan küçük bir ülke, 21 yıl içinde çok değişmiş ama ilkeleri aynı, Kültür ve geleneklerini korumayı başarmış. Osmanlı ile ilişkileri 1864'lere dayanmakta. Bugün bir çok Türk turist uzak doğu Asya ve Tayland turu için Singapura'da uğrarlar ancak Singapur'daki Osmanlı mirasına ilgi duymazlar, Singapur'da Marina'ya yakın Westin otelinin 42. Katında Singapura hakim bir odada konaklıyoruz. Odamıza yerleşmekte zorluk çekiyoruz sabah erkenden yine sokaklardayız gezimize Marina'dan başlıyoruz. Gece gözüyle gördüğümüz buraları şimdi de gündüz gözü ile görüyoruz, bir çok ülkeden turistlerin geldiği Singapur limanı gerçekten müthiş. Adeta bir renk cümbüşü farklı insanlardan oluşuyor. Burada güzel görüntüler çekiyoruz.

SENTOSA ADASINA GİDİYORUZ

Singapur'da küçük bir ada turistik merkez için tan-zim edilmiş şimdi de Sentosa adasındayız bir çok etkinliğin yapıldığı adada ilk durağımız dünyaca ünlü filmlerin çekildiği Universal stüdyo oluyor. Merkezi ABD'de olmasına rağmen Filmlerin bir çoğu burada çekilmiş. Belli ücret ödenerek stüdyo gezilebiliyor.

Önce Singapur tarih müzesini geziyoruz ayrıntılı bilgi verilen müzede çekim yapmamız engelleniyor, hareketli canlı otantik ortamda müzede bilgiler veriliyor. Singapurun nasıl kurulduğu ve tarihi anlatılıyor, ardından otobüslerle bölgeyi gezip teleferikler ve kaykaylarla biniyoruz. Akvaryumda dünyanın bir çok ülkesinden getirilmiş balıklar burada yer almakta. Akvaryumda ayrıca film gösterileri de yer alıyor. Bu ada tamamen turistlere özel. Yorulmadan ve bıkmadan bu etkinlikleri takip ediyoruz.

SİNGAPUR'A VEDA EDERKEN

Singapur'a veda vakti geldi, otobüslere binerek Singapur'dan Malezya'ya gitmek üzere yola çıkıyoruz ancak Daha önce bilgi verdiğimiz camii çok güzel. Sınır kapısına yakın bir caminin bulunduğu bölge Malezyya toprağı. Palmiye ağaçları içindeki cami Singapur Osmanlı ilişkileri tarihi için de çok önemli. İlk Singapur başkonsolosu Ataullah Efendi'nin mezarı burada yer almakta. Camii imamı ile sohbet ediyoruz. Cemaatten bilgi alıyoruz bizler için başkonsolosun türbe özel açılıyor. Ve burada belgesel çekiyoruz caminin ayrı özelliğı var Singapur İngiliz yönetiminde olduğu için Malezyya Johor Sultanlığı Singapur'daki Müslümanların Cuma namazını eda etmesi için özel anlaşma yaparak caminin bulunduğu yeri Malezyya toprağı olarak kabul etmişler. Bu bakımdan burada kılınan Cuma namazı İslam toprağında kılınmış olarak kabul ediliyor burada yaşayan

Türklerden de bilgiler alıyoruz. Gümrük işlemlerinden sonra Singapur'a veda edip Malezyya sınır kapısına geliyoruz. Asıl sürprizi burada yaşıyoruz gümrükteki bayan polis pasaportumuzu dikkatle incelemeye alıyor, sürekli sarı basın kartı taşıdığımız için bir anlamda yarı diplomatik devlet hizmet pasaportu olan gir pasaportumuz dikkatlice incelenip gümrükte bir süre bekletildikten sonra giriş işlemlerimiz yapılıyor. Yeşil pasaport sahibi arkadaşlarımız daha uzun süre bekletiliyor. 350 kilometrelik Singapur - Kuala Lumpur yoluna çıkıyor yorucu yolculuktan sonra gece geç vakitlerde Kuala Lumpur'a yeniden geliyoruz.

KUALA LUMPUR'DA

Uzak Doğu Asya'daki belgesel çekimimizin de sonuna geliyoruz. Malezya'daki son günümüz, bugünü de çok iyi değerlendirmemiz gerek. Türkiye'den buraya Kur'an Kursu açıp dini hizmet veren gönüllü eğitim kuruluşunun temsilcisi ile telefonla görüşüyoruz. Hilmi Elmas adındaki bu arkadaş bizi otelden alıp İmam Hatip ve hafızlık kursu hizmetinin verildiği yere götürüyor. İmam Hatip eğitimi veren kurum Malezya din hizmetleri başkanlığınca kabul edilen bir yer. Türkiye'den 4 yetkilinin 80 civarında hafız yetiştirdiği burada sohbet ediyoruz. Gençlerle Malezya usulü elimizle yemek yiyoruz. Gençlerin Okuduğu ezanlar ve Kur'an-ı Kerim gönlümüzü coşturuyor.

Türkiye'nin Malezya büyük elçiliği basın Ateşesi ile görüşerek kendisinden Malezya basını, Türkiye ile Malezya arasında medya ve kültür ilişkileri hakkında bilgiler alıyoruz. Malezya devlet televizyonu "Anadolu'da İslam Kültürü" adı ile çok güzel bir belgesel çekmiş bu belgesel Malezya devlet televizyonunda gösterildikten sonra insanlar Türkiye'yi biraz daha yakından tanımışlar.

Kuala Lumpur'da bir kez daha büyük camiyi ziyaret edip ikinci namazlarımızı kıldıktan sonra Kuş cennetine gidiyoruz. Doğal ortamda bir çok kuş türünü barından kuş parkı çok güzel sıcak ve rutubetli bir ortamda değişik türden kuşlar bize hoş geldin dercesine gösteriler yapıyorlar.

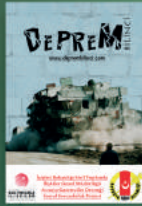
Devr-i Alem belgesel programını Malezya'ya davet eden Üçbey turizmin Malezya'daki partner tur firmasını sahibi bizlere bir sürpriz yaparak lüks bir lokantada yemek ikram ediyor. Tur firmasının bizzat Çinli sahibi ile yemek masasında Türkiye-Malezya turizminin gelişmesi ile ilgili görüş alış verişinde bulunuyoruz. Firma sahibi Malezya'nın kültür değerlerini tanıtım DVD hediye ediyor ve bizleri tekrar Malezya'ya davet ediyor.

SON GÜN

Malezya Kuala Lumpur Hava limanından İran Mahan Hava Yolları uçağı ile İran üzerinden Türkiye'ye dönmek üzere yola çıkıyoruz ancak hava yollarını güzel bir jest ile karşılaşıyoruz. Ekonomik biletli uçuşumuz olmasına rağmen bizleri Business Class'da uçuruyor. İlk kez Business Class'da yatak haline gelen koltuğumuzda Malezya-İran arasında 8 saatlik uçak yolculuğumuzu uyuyarak güzel bir yolculuk yaparak İran'ın başkenti Tahran'a aktarmalı olarak geliyoruz. 4 saatlik Tahran-İstanbul yolculuğundan sonra sabah erken saatlerde İstanbul Hava limanına inerek

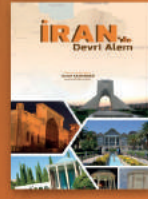
**İran, Malezya ve Singapur
gezimizi noktıyoruz.**

— İ S M A İ L K A H R A M A N —
B E L G E S E L T A D I N D A
D E V R - İ Â L E M

DEVİR-İ ALEM BELGESELLERİ[illegible]

Deprem Bilinci

Diğerdeki aileleri, güçlenmeye çalışmaları hayırlı olsun, zor zamanları atlatacakları umarım. Yaşadıkları acıların yüzyıllarca öykülerini yazdıkları bu kitapta da aynı acıyı yaşamaları istemiyorduk. Çünkü diğer diğerkısa ailede olduğu gibi bu ailede de yaşamın tüm ayrıntılarına değinilmeye çalışıldı. Yaşadıkları acıların yüzyıllarca öykülerini yazdıkları bu kitapta da aynı acıyı yaşamaları istemiyorduk. Çünkü diğer diğerkısa ailede olduğu gibi bu ailede de yaşamın tüm ayrıntılarına değinilmeye çalışıldı.

İRAN'DA DEVR-İ ALEM

"19-24 Eylül 2011 tarihlerinde gerçekleştirilen toplantıda ve Dışişleri Bakanlığı TV programı kapsamında olarak İsmail Hakkı Karahan, Rey, Koc, Karayaz, Kılıçhan, Şen, İnşapçı, İzo, Hızlıca ve Şekirli yerleşim ve adını alan güzergah boyunca gerçekleştirilen yerleşim ve diğer yerleşim yerleri yapıldı. Dışişleri Bakanlığı ile ilgili olarak da bir görüşme yapıldı."

TUNA'DAN BİR TARİH AKAR

[illegible]

Birleşik Arap Emirliklerinden Pakistan'a Devr-i Alem

[illegible]

Gebze Rehberi

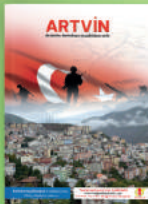
¹⁰“Gözetin üzerine birçok kitap ve makaleler yazıldı. Akademiye girenler yüksek lisans tezleri hazırladı, Gözetin Fikir Bortası Konferansları düzenlendi ve her mevsim hafta günleri düzenli olarak yayınlanarak okunmaya başlandı.”

İL İL TÜRKİYE'DE DEVRİ ALEM

[illegible]

Geçmişten Geleceğe Marka Kent DİLOVASI

[illegible]

ARTVİN Kurtuluşu ve Şehitlere Vefa

¹⁰“Göçme yapıları tarafsız kimsesizdir bir hükümet statüsü yurtdışındaki yerleşik adabakıyat gözetilmeden idare, günümüzde Arnaverin tarih örneği dâhillerinde ait bakiyen hâle ve idare kâğıtlarıyla buke formunu ya da hâle ile gâhinde aygırlanmasından asillerdeni dâhillerinde hâle”

Pasifik ve Güneydoğu Asya'da İslam Medeniyeti ve Osmanlı izleri ile ilgili Devr-i Âlem Belgesel TV program ekibi olarak yerinde araştırma yaptık. Dünyanın en önemli ticaret merkezi olan İran üzerinden Malezya ve Singapur'un İslam Medeniyeti'ndeki yeri ve Osmanlı döneminde Malezya ve Singapur, Osmanlı'nın ilk Başkonsolosu Ataullah Efendi'nin hayatı ve hizmetleri, gezginler gözü ile Malezya ve Singapur. Abdül Hamid Han tarafından Japonya'ya gönderilen Ertuğrul Firkateyni'nin Singapur limanındaki faaliyetleri ve bugünkü Malezya ve Singapur. Devr-i Âlem Belgesel TV program ekibinin kalem, kamera ve fotoğrafları ile İran'ın Rey şehri, Malezya, Malaka Boğazı ve Singapur'a Kültür yolculuğu.

Selçuklu'ya Başkentlik
Yapan İran'ın Rey Şehrinden
Malazgirt Meydan Muharebesine

İranda Selçuklu Başkenti
Rey

Malezya Belgeseli 1. Bölüm

Malezya Belgeseli 2. Bölüm:
Yağmur Ormanları

Singapur'da İslam Medeniyeti ve Müslümanlar
1. Bölüm

Singapur 2. Bölüm